

РЕПЕЦЬКА Вікторія Вікторівна

**Фінансові аспекти митного адміністрування
зовнішньоекономічної діяльності в Україні /
Financial Aspects of Customs Administration of
Foreign Economic Activity in Ukraine**

спеціальність: 072 - Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійна програма - Митна справа

Кваліфікаційна робота

Виконала студентка групи
ФМСм-21
В. В. Репецька

Науковий керівник:
к.е.н., доцент, І. А. Гуцул

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту:

" ____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри
_____ **О. П. Кириленко**

ТЕРНОПІЛЬ - 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ	6
1.1. Формування та реалізація митної політики в Україні	6
1.2. Теоретико-методичні засади адміністрування митних платежів	10
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІВ УКРАЇНИ	20
2.1. Діюча практика справляння митних платежів в Україні	20
2.2. Внутрішньорегіональні тенденції адміністрування митних платежів	36
Висновки до розділу 2	44
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	47
3.1. Напрями застосування європейського досвіду адміністрування митних платежів в Україні	47
Висновки до розділу 3	55
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

Актуальність теми. Процеси інтеграції України у світовий економічний простір характеризуються зростанням міжнародних торгових відносин. Зростають вимоги міжнародних комерційних структур щодо гарантування вільного доступу іноземних товарів і послуг на національні ринки та зниження тарифних бар'єрів. Вимоги щодо переходу до відкритої економіки держави зумовлюють необхідність реформування митної політики та модернізації системи адміністрування митних платежів.

Реалізація ефективних заходів щодо модернізації системи адміністрування митних платежів пов'язана з надходженням значної частини її до Державного бюджету України. У сучасних умовах основним завданням удосконалення системи адміністрування митних платежів є насамперед гармонізація митного законодавства України з нормами та правилами податкової системи держав-членів Європейського Союзу.

Вагомий є внесок у створення наукового підґрунтя для формування і реалізації митної політики загалом та її реформування зокрема українських і зарубіжних учених: І. Бережнюка, С. Герчаківського, О. Гребельника, П. Годме, Ю. Голинського, І. Гуцул, О. Дем'янюк, Т. Джеймса, М. Дурана, О. Десятнюк, Я. Жаліла, С. Іванова, І. Квеліашвілі, А. Крисоватого, І. Лютого, О. Мужева, О. Найденко, В. Сабадаша, П. Пашка, В. Петті, С. Юрія та ін.

Водночас недостатньо дослідженими залишаються питання теоретико-методологічних засад удосконалення функціонування системи адміністрування митних платежів у контексті реформування митної політики України. Дискусійним є питання застосування єдиних правил адміністрування митних платежів.

Таким чином, деталізація митних платежів та євроінтеграційні прагнення України, які вимагають імплементації світових стандартів податкового законодавства в українську практику та необхідність дотримання балансу між інтересами держави та наданням допомоги суб'єктам господарювання у здійсненні ЗЕД, визначено актуальність теми дослідження та сформовано його

мету та основні завдання.

Метою кваліфікаційного дослідження є обґрунтування теоретико-методологічних засад та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення існуючої практики адміністрування митних платежів в умовах реформування державної митної політики.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення наступних завдань теоретичного та прикладного характеру:

- дослідити зміст поняття «митна політика», визначити принципи її реалізації в сучасних умовах;
- обґрунтувати економіко-правову природу та економічну сутність системи адміністрування митних платежів;
- дослідити ретроспективний розвиток митно-податкової системи управління в Україні обґрунтувати етапи його еволюції;
- поглибити теоретичні основи механізму адміністрування митних платежів з метою визначення напрямів його вдосконалення в умовах реформування митниці;
- здійснювати моніторинг надходжень митних платежів до державного бюджету України з метою виявлення ризиків та загроз для розвитку системи адміністрування митних платежів у контексті її реформування;
- визначити орієнтири реалізації сучасних підходів до адміністрування митних платежів в Україні;
- окреслити напрямки застосування європейського досвіду адміністрування митних платежів в Україні.

Об'єктом дослідження є фінансові аспекти митного адміністрування зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів адміністрування митних платежів зовнішньоекономічної діяльності в Україні .

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження склали фундаментальні положення теорії фінансів і податків, а також наукові

праці зарубіжних та українських учених, які займаються дослідженням проблем митних платежів та реформування державної митної політики.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти з питань оподаткування; звітні дані Державної податкової служби України, Державної митної служби України, Державної казначейської служби України, Рахункової палати України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, офіційна інформація ЄС, звіти про виконання бюджетів країн-членів ЄС, монографії та наукові публікації з тематики дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні теоретико-методологічних засад та розробці практичних рекомендацій щодо адміністрування митних платежів у контексті реформування митної політики України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в роботі висновки та пропозиції спрямовані на вдосконалення методичних підходів до підвищення ефективності адміністрування митних платежів митними органами.

Особистий внесок здобувача. Наукові результати кваліфікаційного дослідження, сформульовані висновки та пропозиції належать особисто автору і є його науковою розробкою.

Результати дослідження були апробовані на наступних конференціях:

- XIX Всеукраїнська науково-практична студентська конференція кафедри фінансів ім. С.І.Юрія «Актуальні питання фінансової теорії та практики» Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р.

- Збірник наукових праць кафедри фінансів ім. С.І.Юрія «Фінансове забезпечення сталого розвитку» Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р.

Обсяг і структура роботи. кваліфікаційне дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи викладено на 76 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Формування та реалізація митної політики в Україні

Щоб зрозуміти основні прерогативи розвитку митної політики, необхідно розглянути її суть. Існує багато визначень поняття «митна політика», які відрізняються одне від одного.

На думку Д. В. Приймаченко, «митна політика - це система заходів, що регулюють ввезення, вивезення та транзит переміщуваних через кордони даної держави товарів й інших предметів, їх митне обкладення, оформлення і контроль» [101].

«Ю. Д. Кунєв та Л. Р. Баязітов розуміють митну політику як діяльність держави з трансформації владних повноважень і певних інтересів суспільства (громадян), держави, торгівлі, промисловості в норми законів та правил, що стосуються ввезення, вивезення, переміщення або зберігання товарів. Серед завдань митної політики вони виділяють - формування законодавчо визначеної системи перешкод (бар'єрів) вільному перетині митного кордону або розпорядженню певними об'єктами до, під час або після перетину митного кордону» [66].

Крім того, Стратегія сталого розвитку України до 2030 року передбачає впровадження реформ у напрямку створення сприятливого середовища для ведення бізнесу, розвитку малого та середнього підприємництва, залучення інвестицій та спрощення міжнародної торгівлі. Для цього необхідно зменшити кількість документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, скоротити кількість органів державного нагляду (контролю), гарантувати надання послуг громадянам і компаніям в електронному форматі. А спрощення процесу міжнародної торгівлі суб'єктами господарювання не можна ототожнювати зі створенням системи перешкод (бар'єрів) для вільного перетину митного кордону.

«І. Я. Софіщенко та М. О. Руба вважають, що митна політика є одним з основних інструментів протекціоністської політики держави. На їх думку, пріоритети митної політики набувають особливого значення та зосереджуються на питаннях міжнародного співробітництва й впровадження в Україні світового досвіду митного регулювання, де необхідним є використання об'єктивно існуючих порівняльних і конкурентних переваг в окремих галузях і сферах економіки» [132].

Проте ми вважаємо це визначення занадто вузьким, оскільки митна політика не може бути лише інструментом протекціоністської політики держави. Її метою є розширення міжнародних зв'язків, розвиток зовнішньоекономічної діяльності, заохочення інвестицій в економіку країни та підтримання балансу між експортом та імпортом товарів, робіт і послуг. Якщо держава під час реалізації митної політики зосереджуватиметься лише на захисті вітчизняного виробника, це, насамперед, може негативно вплинути на якість вітчизняної продукції через зниження рівня конкуренції на національному ринку. Оскільки через зниження рівня імпорту товарів на митну територію України зникне мотивація вітчизняних виробників до вдосконалення виробничого процесу, підвищення якості та безпечності товарів. А це може негативно вплинути на життя та здоров'я громадян.

Вивчення зарубіжного досвіду свідчить про неоднозначність цього поняття в різних країнах світу та цілей митної політики. У США термін «митна політика» включає такі значення, як – оптимальна постановка цілей, принципів, функцій, напрямів ведення митної справи. В Австралії – це система заходів, що застосовуються державою для встановлення певної конфігурації митного оподаткування товарів, що імпортуються в країну, і їх проходження через митні процедури.

У Китаї це частина зовнішньоекономічної діяльності держави, яка регулює обсяги, структуру та умови експорту та імпорту товарів. В ЄС це означає забезпечення найбільш ефективного використання митного контролю та регулювання торгівлі на митній території, участь у виконанні торгово-

політичних завдань, пов'язаних із захистом внутрішнього ринку та стимулюванням розвитку економіки нац.

«І. А. Гуцул зазначає, що митна політика включає в себе: принципи, що закладають правові підстави переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон; здійснюють правову регламентацію митних правовідносин між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності у напрямку захисту їх прав та законних інтересів в частині дотримання митних режимів, визначення правового статусу товарів, що підлягають оформленню; вчинення митних формальностей; порядку здійснення тарифного та нетарифного регулювання; реалізацію спеціальних захисних, антидемпінгових та компенсаційних заходів при імпорті товарів; справляння податкових та митних платежів, зокрема надання митних пільг; здійснення митного контролю» [21].

О. А. Мосякіна пропонує розглядати митну політику як систему широкомасштабних політико-правових, економічних, організаційних та інших заходів, спрямованих на реалізацію та захист внутрішніх і зовнішніх економічних інтересів держави з метою активної і цілеспрямованої реалізації політики. і соціально-економічні перетворення в умовах становлення ринкової економіки та відповідних суспільних ринкових відносин. На її думку «.. митна політика має сприяти забезпеченню економічної безпеки України, тобто гарантувати гідний рівень соціального, політичного та оборонного існування й ефективний прогресивний розвиток держави, незалежність її політичних інтересів від можливих зовнішніх і внутрішніх економічних факторів» [79].

Але щодо правового регулювання відносин між учасниками митних правовідносин зазначу, що законодавство України визначає термін «державна митна політика», наголошуючи на тому, що однією зі сторін у митних правовідносинах завжди буде умова .

«Ст. 5 Митного кодексу України (далі - МК України) визначає «державну митну політику» як систему принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України

та її інтеграції до світової економіки» [76].

У наукових колах, також, підтримувалася думка, щодо доцільності надання визначення поняття «державна митна політика», «зокрема С.В. Іванов пропонує розуміти її як складову частину зовнішньої та внутрішньої економічної політики держави, що регулюється нормами адміністративного права, спрямовану на охорону та захист за допомогою комплексу заходів адміністративно-владного характеру митних інтересів та закріплення правового інструментарію, необхідного для економічного зростання як держави, так і окремого індивідуума, поглиблення процесів економічної інтеграції нашої держави та входження до єдиного європейського економічного простору» [55].

«Н.В. Осадча та В.І. Ляшенко наголошують на тому, що реалізація МИТНОЇ ПОЛІТИКИ має виконувати певні цілі, які вони поділяють на групи:

- економічні - включають податок. Регулюючий вплив здійснюють митні тарифи (непрямі методи управління), а також заборони, обмеження, ліцензії, експортні та імпорتنі квоти (прямі адміністративні методи управління);

- охоронні - ті, що гарантують економічну та медичну безпеку країни, охорону громадського порядку, здоров'я населення та культурних цінностей».

Для України одним із основних векторів розвитку може стати трансформація інституційних, організаційних та економічних процесів, а саме: створення нових інвестиційних можливостей; вдосконалення організаційно-економічного та управлінського потенціалу органів державної влади; розрахунок сьогоденних запитів, які мають місце в митній політиці, і повинні бути закріплені в нормативно-правових актах. Але можливим етапом розвитку сучасної економіки, як національного, так і міжнародного, є також зростання політичного чинника, що визначає особливості міжнародних відносин і міжнародної торгівлі.

Тому визначення основних теоретико-методологічних засад митної політики необхідно розглядати з урахуванням ефективності комплексу інструментів, що впливають на конкурентоспроможність національної економіки. Крім того, важливу роль відіграє застосування торгівлі та економіки санкцій, що впливає на

активізацію пошуку нових ринків збуту, нових партнерів і схем логістики. До інтернаціоналізації необхідно віднести структуру, баланс і напрями торговельних потоків.

Митна політика має ґрунтуватися на певних принципах. «Принцип - це твердження, яке сприймається як головне, важливе, суттєве, неодмінне або, принаймні, бажане. При характеристиці різноманітних систем принципи відображають ті суттєві характеристики, що відповідають за правильне функціонування системи, без яких вона не виконувала б свого призначення» [128]. Тобто без наявності певних суттєвих характеристик, митна політика, взагалі не може існувати.

Митну політику, на нашу думку, слід визначати як існуючу систему політичних, правових, економічних, організаційних та інших заходів, метою яких є здійснення внутрішніх і зовнішніх економічних зв'язків країни, забезпечення її конкурентоспроможності у світі ринку. Митна політика є однією з перших форм регулювання торгових відносин з іншими країнами.

Тому реалізацію митної політики слід здійснювати за такими напрямками, як: покращення економіки шляхом залучення найбільш інноваційних компаній світу; створити економічне середовище для оновлення зовнішньоекономічної спеціалізації країни; підтримка наукоємних виробництв; розширити географічну структуру імпорту та експорту, забезпечивши найкращі умови для українських компаній; уніфікація митного тарифу по відношенню до країн ЄС, куди зараз прямує Україна. Трансформація геополітичного ландшафту та формування вигідних економічних відносин між країнами є рушієм змін теоретико-методологічних засад сутності митної політики країни.

1.2. Теоретико-методичні засади адміністрування митних платежів

Розвиток Української держави в останні роки характеризується вибором проєвропейського вектора розвитку та системними змінами у сфері державного управління економікою. Адміністративно-територіальна реформа, фінансова децентралізація, зміни податкової системи тощо. є першими кроками цих змін.

Особливої уваги заслуговує питання оптимізації умов для розвитку митної та податкової політики держави. Формування ефективної системи податкової та митної політики відповідно до сучасних вимог передбачає забезпечення стабільності, що можливо лише за умови належного адміністрування податків, зборів і митних платежів. Тому питання формування ефективної системи адміністрування у сфері податкових і митних платежів є одним із найактуальніших у рамках реформування державного регулювання та взаємодії з іншими державами на міжнародних ринках.

«В процесі виділення та характеристики теоретичних аспектів та особливостей адміністрування митних платежів та трактування даної категорії економістами, першочерговим є обґрунтування поняття «адміністрування». Даний термін походить від англійського «administration» та означає управління, організацію, виконання та контроль в ході певного процесу»[14]. В більш широкому розумінні - це організаційно-розпорядча діяльність керівників та органів управління, яка здійснюється через розпорядження та накази»[60]. У сфері державного управління публічне адміністрування визначають «як взаємовплив суб'єкта управління та носія влади на суспільні процеси та відносини відповідно до суспільно-значущих функцій і повноважень» [5]. При цьому, у вузькому розумінні, дане поняття можна трактувати з двох сторін - як здійснення професійної діяльності державними службовцями в рамках виконання рішень та постанов уряду, та як розробку, вивчення і впровадження напрямків державної політики. В широкому розумінні, адміністрування визначається як система управління, яка включає в себе адміністративні інститути відповідно до визначеної структури влади» [5]. Таким чином, адміністрування податків, зборів і платежів або податкове адміністрування (як економісти по-різному вживають цей термін), а отже адміністрування митних платежів, як його складову, можна визначити як окрему адміністративну підсистему в системі управління державою. державний сектор управління.

Враховуючи наявність різних точок зору науковців щодо визначення понять «адміністрування податків» та «адміністрування податків, зборів і

платежів», наведемо приклади трактування науковцями цих категорій. (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

**Еволюція поглядів науковців-економістів щодо трактування понять
«податкове адміністрування» та «адміністрування податків, зборів та
платежів»**

Автор	Трактування
А. Селіванов [131]	«Адміністрування податків - це правовідносини, що складаються у сфері здійснення уповноваженими державними органами заходів з погашення податкового боргу і передбачають застосування методів владно-примусового характеру до платників податків».
А. Іванов [55]	«Податкове адміністрування визначається як регламентована законами та іншими правовими актами організаційну та управлінську діяльність уповноважених державних органів та інших уповноважених законами суб'єктів щодо забезпечення виникнення, зміни і припинення податкового обов'язку і забезпечення надходження податків до бюджетної системи».
Л.Абрамчик [2]	«Податкове адміністрування визначається як своєрідний механізм управління в податковій сфері, як повсякденну діяльність податкових органів та їх посадових осіб, що забезпечує своєчасну та повну сплату платниками податків до бюджетів податків, зборів та інших обов'язкових платежів».
А. Крисоватий [65]	«Центральною проблемою податкового адміністрування визначає прийняття ефективних управлінських рішень у процесі прийняття та реалізації податкової політики держави. Метою державного податкового менеджменту є створення та забезпечення функціонування ефективної податкової політики».
Т. Проценко [122]	«Податкове адміністрування розглядається як сукупність методів, прийомів і засобів організаційного забезпечення, за допомогою яких органи державної виконавчої влади надають функціонуванню податкового механізму заданий законом напрям і координують податкові дії при суттєвих змінах в економіці та політиці».
В. Мельник [70]	«Адміністрування податків - це управлінська діяльність органів державної виконавчої влади, яка пов'язана з організацією процесу оподаткування, засновується на державних законодавчих і нормативних актах та використовує соціально зумовлені і сприйняті правила».

В. Барабанова [8]	«Адміністрування податків визначається не лише як управлінська діяльність публічно-правового характеру податкових і митних органів щодо формування державних доходів, а й суб'єктів господарювання з метою реалізації положень Податкового кодексу».
О.Бандурка, В.Панікаров [7]	«Податкове адміністрування - сукупність норм (правил), методів, засобів і дій, за допомогою яких спеціально уповноважені органи держави здійснюють управлінську діяльність у податковій сфері, спрямовану на контроль за дотриманням законодавства про податки та збори (обов'язкові платежі), за правильністю нарахування, повнотою і своєчасністю надходжень у відповідний бюджет інших обов'язкових платежів та притягнення до відповідальності порушників законодавства».
Е. Проскура [121]	«Податкове адміністрування - це нормативно регламентована організаційно-розпорядча діяльність повноважних державних органів у сфері управління процесами оподаткування з метою забезпечення виконання вимог податкового законодавства учасниками податкових відносин».

Визначення поняття «адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску та інших платежів» також подано і в Податковому кодексі України. «Так, відповідно до п. 1.1 ст. 14, «адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи - це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організовують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом» [92].

Враховуючи тлумачення вищезазначених понять науковцями та законодавчими актами та досліджуючи систему адміністрування митних платежів і характеризуючи її як невід'ємну частину податкового адміністрування і, водночас, підсистему митної справи, і, як наслідок, елемент формування та інструмент реалізації митної та податкової політики держави,

доцільно визначити як систему правовідносин, що складається в результаті здійснення митними органами організаційно-управлінської діяльності за допомогою набору правил і засобів, визначених на законодавчому рівні, щодо готовності організації стягувати митні платежі зі своїх платників та контролю за цілісністю та правильністю цього процесу.

«Об'єктом адміністрування в даному випадку виступають митні платежі. Митний кодекс України не подає визначення даного поняття, а лише вказує які податки охоплюються цим поняттям. Законодавче трактування терміну «митні платежі» містить Податковий кодекс України» [92]. Так, згідно п. 14.1.113, митні платежі - це податки, які, «відповідно до Податкового кодексу або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи. Відповідно до п. 1 ст. 4. Митного кодексу України, митні платежі включають» [74]:

- мито;
- акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції);
- податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції)».

Вищезазначені податкові платежі є загальнодержавними податками та зараховуються до Державного бюджету України. «Правила оподаткування митом при переміщенні митного кордону України визначено Митним кодексом, акцизного податку та ПДВ - Податковим кодексом. Відповідно, «інститут митних платежів об'єднує в собі норми як податкового, так і митного законодавства, що в значній мірі ускладнює застосування правових норм в межах єдиного юридичного поля» [37].

Змістом адміністрування митних платежів на макроекономічному рівні є реалізація основних положень податкової системи, а саме: мобілізація надходжень митних платежів до бюджету та підвищення ефективності сплати митних платежів і діяльності органів митної справи. При характеристиці митних

платежів необхідно навести їх основні характеристики, які обґрунтовують їх правову та фінансову природу. До основних характеристик митних платежів відносяться:

- обов'язковість, оскільки дані платежі є обов'язковими до сплати відповідно до конституційних та законодавчих норм, порядок їх стягнення детально визначений на законодавчому рівні, а законної підстави до ухилення від сплати митних платежів немає;
- наявність порядку встановлення переліку виплат та його складові елементи;
- контроль: моніторинг сплати митних платежів та контроль за дотриманням встановлених правил здійснює Держмитслужба України;
- митні платежі сплачуються тільки на перетині митного кордону України або при зміні митного режиму;
- нееквівалентний характер - митний платіж не є прямим, еквівалентна вартості послуги, за яку вона стягується здійснюється згідно з існуючою фіксованою ставкою.

При дослідженні теоретичних та інституційних аспектів розвитку системи адміністрування митних платежів особливу увагу слід приділити питанням фундаментальних принципів, за якими має будуватися та функціонувати ця система. Таким чином, основними принципами розвитку системи адміністрування митних платежів, які ми пропонуємо взяти за основу, є:

- законність - формування системи управління відповідно до законодавчих та нормативно-правових актів. Тобто виконання суб'єктами податкових правовідносин своїх повноважень та обов'язків забезпечується виключно відповідно до положень законодавства України та в порядку, визначеному нормативно-правовими актами держави та міжнародними договорами; рівність учасників справляння митних платежів перед законом;
- оптимізація втручання - держава забезпечує мінімізацію втручання в діяльність платника податків при гарантії сплати платником податків відповідних законодавчо визначених платежів;

- єдність та цілісність механізму адміністрування: усі елементи адміністрування митних платежів мають бути визначені на законодавчому рівні та сформований єдиний підхід до їх застосування. Тому систему митних органів слід будувати відповідно до вимог створення єдиної системи з чітко визначеними зв'язками та напрямками роботи; прозорість та відкритість адміністрування митних платежів;

- адміністрування митних платежів має базуватися на принципах оптимізації взаємозв'язку максимізації доходів і бюджету та сприяння економічному розвитку. «Як зазначають економісти [2], бюджетну ефективність можна оцінювати відповідно до визначення конкретного показника - зведеного показника «належні фіскальні зусилля», який дозволяє визначити рівень обґрунтованості і раціональності виконання фіскальної функції органами податкової та митної служби. Ним враховується, в першу чергу, те, що «контрольні заходи адміністраторів, направлені на отримання бюджетного доходу від податків та зборів, мають бути реальними та виваженими з точки зору фінансових можливостей підконтрольних суб'єктів», по-друге, використання цього критерію дає можливість оцінити рівень економічної ефективності державних витрат на забезпечення адміністрування митних платежів» [2];

- презумпція - у разі неоднозначного тлумачення прав та обов'язків платника податків та митної служби остаточне рішення приймається на користь платника митного платежу.

Суб'єктами митного управління повинні бути визнані митні органи. Вони входять до системи органів виконавчої влади України і представлені Державною митною службою України та її територіальними органами.

Об'єктом адміністрування є митні платежі. Об'єктом адміністрування є первинні документи та їх електронні копії, а також самостійні електронні документи (митні декларації, бухгалтерська та податкова документація, товарно-транспортна документація, звітність тощо).

Підконтрольними суб'єктами системи адміністрування митних платежів є платники податків та платники податків, які переміщують товари через митний кордон України.

Важливим етапом теоретичного осмислення сутності системи адміністрування митних платежів є визначення методів адміністрування. Слід зазначити, що використання засобів адміністрування митних платежів передбачає виконання основних функцій цієї системи з максимальним запобіганням ухиленням від сплати митних платежів. Крім того, окремо слід зазначити способи перевірки своєчасності та правильності сплати мита та інших митних платежів.

Правильне визначення митної вартості є важливим етапом у процесі справляння митних платежів. Основою для обчислення митних платежів під час переміщення товарів через митний кордон України є митна вартість. Зниження митної вартості призводить до ухилення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності від сплати податків. Поряд із зниженням митної вартості товару на стан надходження митних платежів до державного бюджету також впливає правильність визначення країни походження товару та визначення коду при перетині митного кордону. Якщо сертифікат країни походження товару підроблений або товар неправильно класифікований, то ввізне мито знижується і, відповідно, зменшується податок на додану вартість.

В окремих випадках експертні підрозділи Спеціалізованої лабораторії експертизи та розслідування Держмитслужби відіграють важливу роль у процесі справляння митних платежів. Експертиза широко використовується в митних справах та забезпечує правильне визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД, водночас сприяє правильному обчисленню митної вартості, покращенню якості товару та уникненню постачання контрафактної продукції та низької вартості. якісну продукцію торговим компаніям.

Загалом поняття адміністрування митних платежів включає визначення

повноважень органів державної влади щодо регулювання робочих процесів у митній сфері, визначення основних завдань у роботі суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та митних органів, процес митного контролю та митного оформлення товарів тощо. Органи Державної митної служби України є основними адміністраторами податків, які справляються під час переміщення товарів через митний кордон.

Для виконання перелічених завдань щодо управління митними платежами при здійсненні експортно-імпорتنих операцій у структурі центрального апарату Держмитслужби України функціонує окремий Департамент, який відповідає за адміністрування митних платежів та митниці. операцій і регулювання тарифів.

Слід зазначити, що контроль за сплатою митних платежів до бюджету є і на багато років залишатиметься одним із найважливіших завдань Держмитслужби України. Це пов'язано з вжиттям заходів щодо ліквідації та своєчасної, достовірної та повної сплати платниками податків митних платежів, вжиттям заходів щодо їх примусового стягнення у випадках, передбачених законодавством, а також визначенням штрафів за невиконання та дотримання умов оплати, узгоджених податкових зобов'язань та штрафних санкцій після закінчення встановлених строків повернення узгоджених податкових зобов'язань на суму податкового боргу.

Таким чином, аналізуючи теоретичні аспекти функціонування системи адміністрування митних платежів як складової системи митно-податкового адміністрування, варто визначитися з трактуванням цього поняття.

Отже, система адміністрування митних платежів – це сукупність правовідносин між суб'єктами адміністрування митних платежів та підконтрольними їм суб'єктами з метою гарантування здійснення повного та постійного надходження митних платежів до бюджету та сприяння розвитку економіки та її захисту.

Висновки до розділу 1

1. Визначено сутність поняття «митна політика» як системи політико-правових, економічних та організаційних заходів, метою яких є здійснення внутрішніх і зовнішньоекономічних зв'язків країни з метою підвищення її конкурентоспроможності в світ. ринку, який має реалізовуватися на принципах: відповідальності учасників митних відносин, прозорості та прозорості, цілісності, законності, рівноправності, простоти, єдності, балансу інтересів, відповідальності та доступності інформації, загальності митних платежів.

2. З урахуванням наукових дискусій щодо митної політики в державі та економічного і політичного бюджетів поглиблено теоретичні підходи до визначення поняття «система адміністрування митних платежів», згідно з якими це система правовідносин, що регулюють правові відносини, що здійснюються в державному порядку. формуються в результаті здійснення митними органами організаційно-управлінської діяльності за допомогою визначеного на законодавчому рівні комплексу правил і засобів у зв'язку з організацією розрахунків з митними платежами та контролю за цілісністю вашого накопичення.

3. Розкрито механізм системи адміністрування митних платежів із виділенням напрямів її дії, функцій та інструментів адміністрування. У результаті дослідження встановлено, що в системі адміністрування митних платежів існують похідні функції, а саме управління ризиками, управління митними справами, регулювання, планування та прогнозування, юридичний супровід, проведення аналітичних заходів, консультативно-інформаційна робота та адміністрування зборів.

РОЗДІЛ 2.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІВ УКРАЇНИ

2.1. Діюча практика справляння митних платежів в Україні

У сучасних умовах на функціонування системи митного оформлення в Україні впливає посилення інтеграційних процесів у розвитку світової та, зокрема, європейської економіки. Результатом таких процесів є формування нових вимог до функціонування та напрямів розвитку національних систем оподаткування та державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, що акцентує увагу на сфері митного оподаткування як важливого джерела наповнення державного бюджету. складова системи державного регулювання економіки.

З метою формування експортоорієнтованої економіки України питанню оптимізації адміністрування митних платежів приділяється підвищена увага на державному рівні. Протягом останніх років активно впроваджуються системні зміни в контексті реформування митниці та адаптації митного законодавства України до вимог «Угоди про асоціацію з ЄС та інтеграції положень європейського права у сферу національного права».

У цьому контексті важливо вивчити деталі обробки та адміністрування митних платежів в Україні. Одним із ключових показників ефективності системи адміністрування митних платежів є обсяг її надходжень до державного бюджету. Їх аналіз забезпечить комплексне охоплення всіх факторів впливу, зокрема, ефективності роботи митних органів, змін у податковому та митному законодавстві, обсягів експортно-імпортних операцій, загальних показників економічної діяльності в державі.

Дослідження обсягів митних платежів у період 2014-2022 рр. дозволяє зробити висновок, що в структурі надходжень митних платежів до державного бюджету основну вагу стабільно займає ПДВ із ввезених на митну територію України

товарів (68,2 - 79,8%), близько 14,0% - акцизи на ввезені на митну територію України спецтовари, 7,2-8,0% - ввізне мито та близько 0,2% - вивізне мито (рис.2.1.)

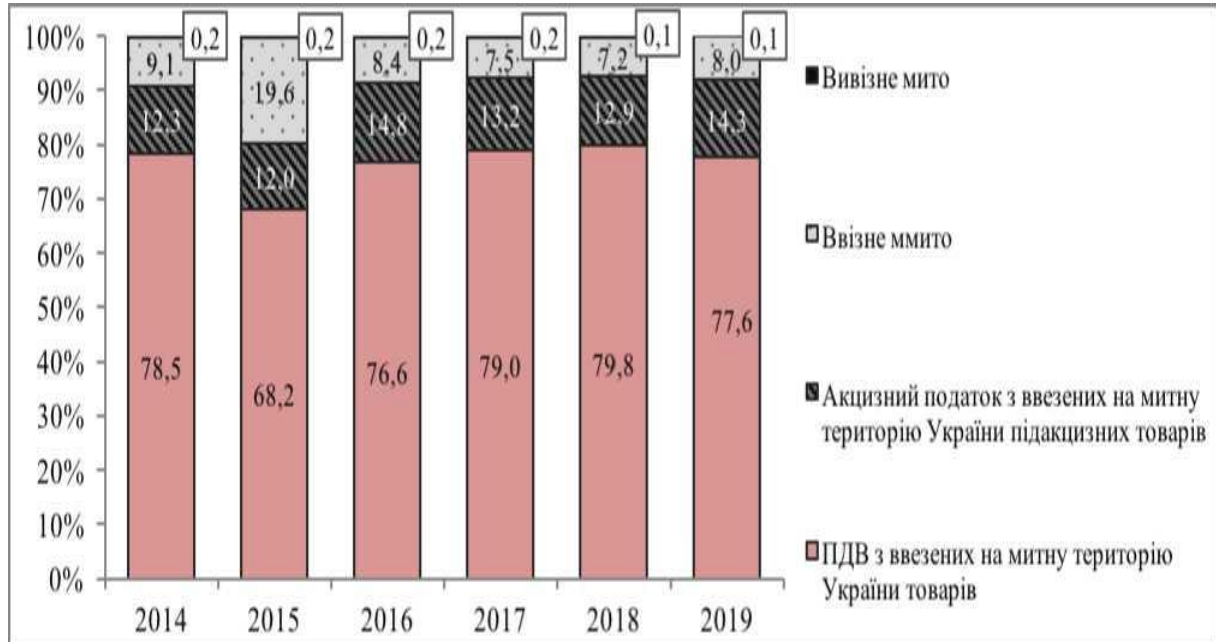

Рис. 2.1. Структура митних платежів та їх питома вага у складі доходів державного бюджету у 2014-2019 рр., %

Джерело: складено на основі даних Міністерства фінансів України [133]

Протягом досліджуваного періоду відмічається постійне зростання обсягів надходжень ПДВ та акцизу від ввезених на територію України товарів (за винятком показника ПДВ у 2019 році) (рис. 2.2). Якщо у 2014 році надходження від збору ПДВ становили 107 287,3 млн грн, то у 2019 році – 289 760,4 млн грн, тобто загальний ріст на 270,1%. Що стосується акцизів, то в 2014 році до державного бюджету надійшло 16855,4 млн грн. податків, а у 2019 році – 53 460,8 млн грн, тобто спостерігалось зростання на 317,2%.

Рис. 2.2. Динаміка надходження ПДВ та акцизного податку з ввезених на митну територію товарів до державного бюджету у 2014-2019 рр., млн. грн.

Джерело: складено на основі даних Міністерства фінансів України [133]

Найбільше зростання надходжень спостерігалось в період 2017-2021 років (ПДВ – у середньому 30% річних, акцизний збір – 40% річних). Проте основними причинами такого зростання є не підвищення ефективності роботи митних органів, а зростання інфляції та девальвація гривні, про що свідчать дані, наведені на рис. 2.2. Отже, фактор інфляції нейтралізує зростання реальних надходжень від ПДВ та акцизів до державного бюджету. З урахуванням фактора інфляції можна відзначити зменшення надходжень ПДВ у 2017 та 2018 роках порівняно з 2016 роком на 13,0% та 0,2% відповідно. У період 2017-2018 років спостерігалось незначне зростання збору податків – на 27,9% порівняно з базовим 2017 роком.

За час дії воєнного стану в Україні (з 24 лютого 2022 року) Митницею було перераховано 156,3 млрд грн до державної скарбниці.

В умовах воєнного стану збережено функціональність та позитивну динаміку збільшення перерахувань митних та інших платежів до дохідної

частини бюджету. Так показники надходжень до державного бюджету зросли від 7,7 млрд грн у березні до 32,5 млрд грн у жовтні цього року.

За 10 місяців 2022 року Держмитслужба перерахувала 230,6 млрд грн до Держбюджету. За січень – жовтень 2022 року Держмитслужба спрямувала до Державного бюджету України 230,6 млрд грн митних платежів. Зокрема, у жовтні 2022 року перераховано 32,5 млрд грн., про що свідчать дані, наведені на рис. 2.3.

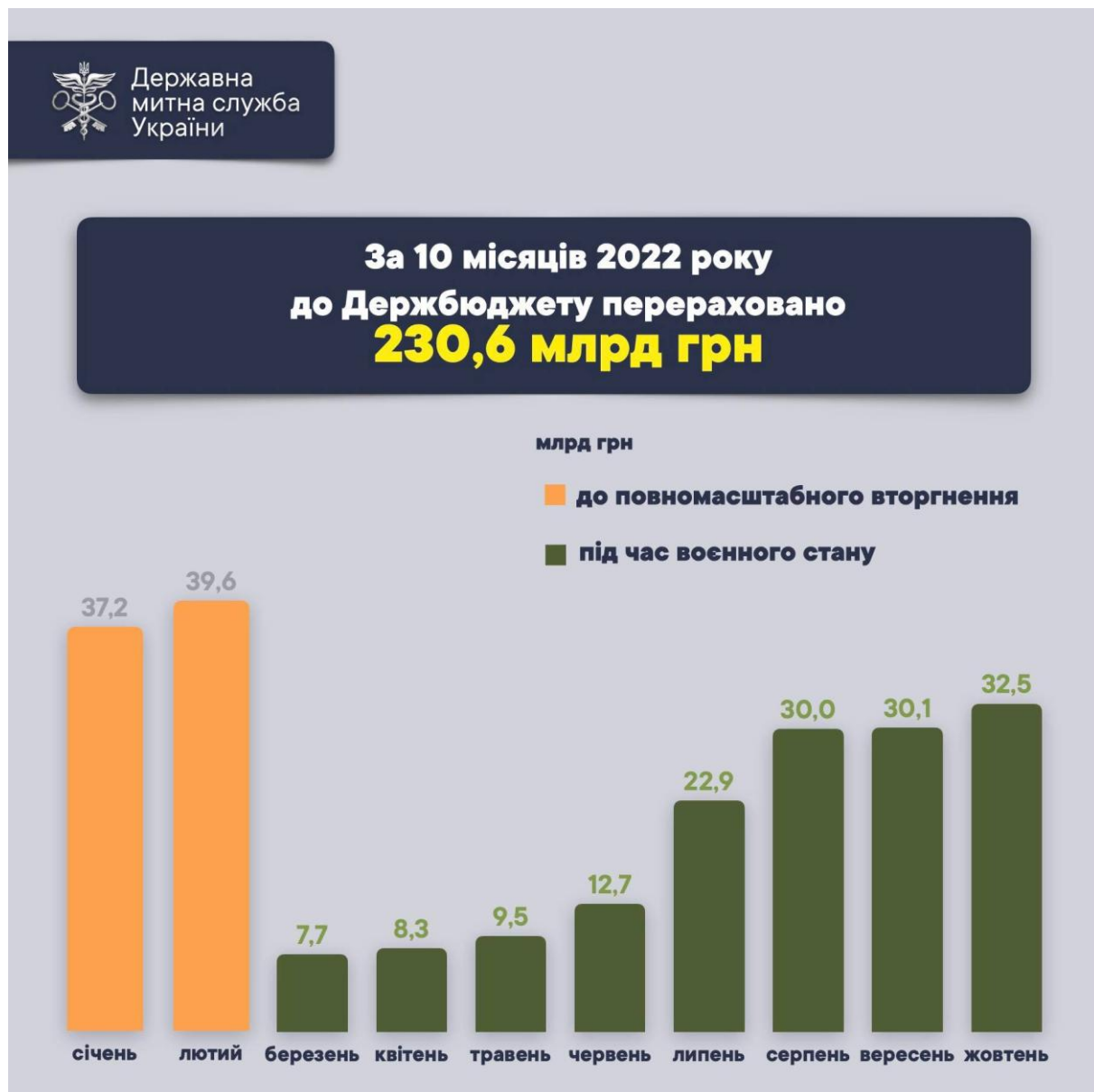

Рис. 2.3. Структура митних платежів та їх питома вага у складі доходів державного бюджету у 2022р.

Щодо акцизного податку, то у 2015 р. надходження податку до державного бюджету знизилися на 2,9% порівнянні з базовим, проте у період

2016-2019 рр. помітною є тенденція до зростання реального показника надходжень - загалом у 2019 році доходи від акцизу зросли на 36,7% при порівнянні з 2014 роком.

Тенденція зростання надходження акцизного податку є показником збільшення акумульованого ресурсу до державного бюджету, проте, враховуючи інфляційний чинник, ми бачимо, що зростання реальних надходжень є дуже незначним. Таким чином, можна зауважити, зростання надходження акцизного податку є свідченням поживавлення перетину відповідними товарами митного кордону України, що стимулює збільшення доходів державного бюджету, проте такі позитивні тенденції нівелюються впливом ринкових чинників та економічною ситуацією у державі, що вимагає не лише позитивних змін у митній системі, а й проведення системних секторальних реформ у публічному управлінні в Україні.

Для забезпечення комплексного дослідження справляння ПДВ та акцизу доцільно акцентувати увагу на їх структуру. Структуру надходжень ПДВ з ввезених на митну територію товарів, робіт і послуг у період 2016-2021 рр. подано у табл. 2.1.

Найбільшу питому вагу у складі ПДВ з ввезених на митну територію України товарів, робіт і послуг складає ПДВ з ввезених на митну територію товарів. За період 2016-2021 рр. сума надходжень податку зросла до 289760,4 млн. грн., тобто у 2,7 разів. ПДВ із імпортованих на митну територію України робіт та послуг становить менше 1,0% загальної суми ПДВ з ввезених на територію України товарів, робіт і послуг.

Таблиця 2.1

Динаміка надходжень ПДВ з ввезених на митну територію України товарів, робіт та послуг у 2016-2021 рр.

(млн. грн.)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Податок на додану вартість з ввезених на митну територію України товарів	107 287,3	138 764,3	181 453,3	250 530,2	295 377,3	289 760,4
<i>Податок на додану вартість з ввезених на митну територію України товарів (крім лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні а також лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань; транспортних засобів, що були ввезені на митну територію України та поміщені в митні режими транзиту)</i>	-	-	178 197,9	246 259,7	290 097,0	282 233,4
<i>Податок на додану вартість від операцій з ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні, а також лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань</i>	-	-	3 255,4	4 270,5	4 967,4	5 154,9
<i>Податок на додану вартість з ввезених на митну територію України транспортних засобів</i>	-	-	-	-	312,9	2 372,0
Податок на додану вартість із імпортованих на територію України робіт, послуг	-0,1	2,1	5,5	3,4	-3,7	2,1

Джерело: складено на основі даних Державної казначейської служби України [25]

Аналіз складу та структури надходжень акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (рис. 2.4) дозволяє зауважити такі тенденції:

- поступове зменшення частки акцизу з пального в складі акцизного податку з 85,7% у 2016 р. до 71,7% у 2019 р., тобто на 14,0 в.п., який, проте, залишається основним складником акцизного податку; така тенденція зумовлена зміною структури закупівлі видів пального, а саме зниженням кількості імпортованого бензину (який характеризується високою ставкою акцизу) та збільшенням імпорту скрапленого газу і дизельного пального (з нижчими ставками акцизу) та швидшими темпами збільшення надходжень акцизу при ввезенні транспортних засобів на митну територію України (у 14,2 разів); такі зміни свідчать про зміни на ринку автотранспортних засобів (зростанням

кількості електроавтомобілів), які в Україні відповідають загальносвітовим тенденціям, а також є наслідком впливу зміни ринкової кон'юнктури (зростанням кількості автомобілів, які працюють на дизельному паливі та газу), лібералізації законодавства, що регулює імпорт транспортних засобів;

- суттєве зниження частки акцизу з тютюну та тютюнових виробів у складі акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) - з 9,4% до 2,0%. Ця тенденція зумовлена зниженням попиту на цю продукцію та використанням залишків тютюнових виробів зі складських приміщень. Вважаємо за доцільне зазначити, що зниження споживання тютюнових виробів в останні роки є загальносвітовою тенденцією, зумовленою переважно зростанням популярності здорового способу життя. Тому таку тенденцію слід сприймати як позитивну, незважаючи на певні фінансові втрати для державного бюджету.

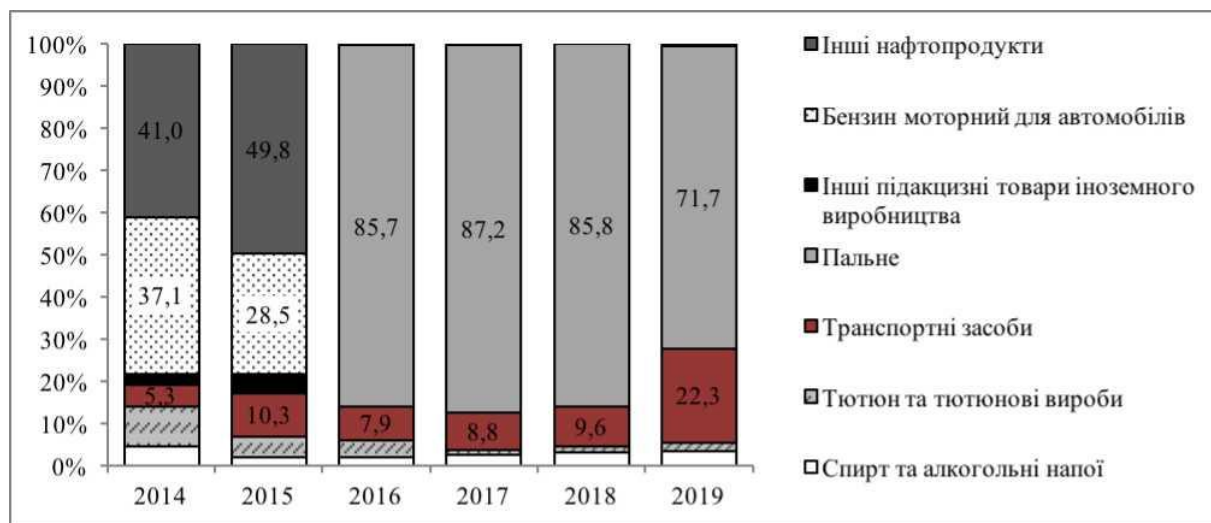

Рис. 2.4. Структура надходжень акцизного податку з ввезення на митну територію підакцизних товарів (продукції) до державного бюджету у 2014-2019 рр., %

Джерело: складено на основі даних Державної казначейської служби України [25]

Суттєвий вплив на справляння митних платежів мала і економічна ситуація (рис. 2.5). Зокрема, аналіз обсягів експорту та імпорту у зазначений період показує суттєве зниження показників у 2015 році. Так, обсяги експорту знизилися на 31,2% у 2015 р. у порівнянні з 2014 р., імпорту - на 31,1%.

Починаючи з 2016 р. спостерігалось зростання, проте до показників базового року вдалося повернутися лише у 2018 р. у сфері імпорту товарів, і не вдалося у сфері експорту товарів. Така тенденція пов'язана з економічною та політичною кризою, яка розпочалася у 2013-2014 рр., анексією АРК, військовою агресією Російської Федерації на Сході України, що безумовно мало негативний вплив як на економічну ситуацію всередині держави, так і на зовнішньоекономічних зв'язках України на міжнародних ринках.

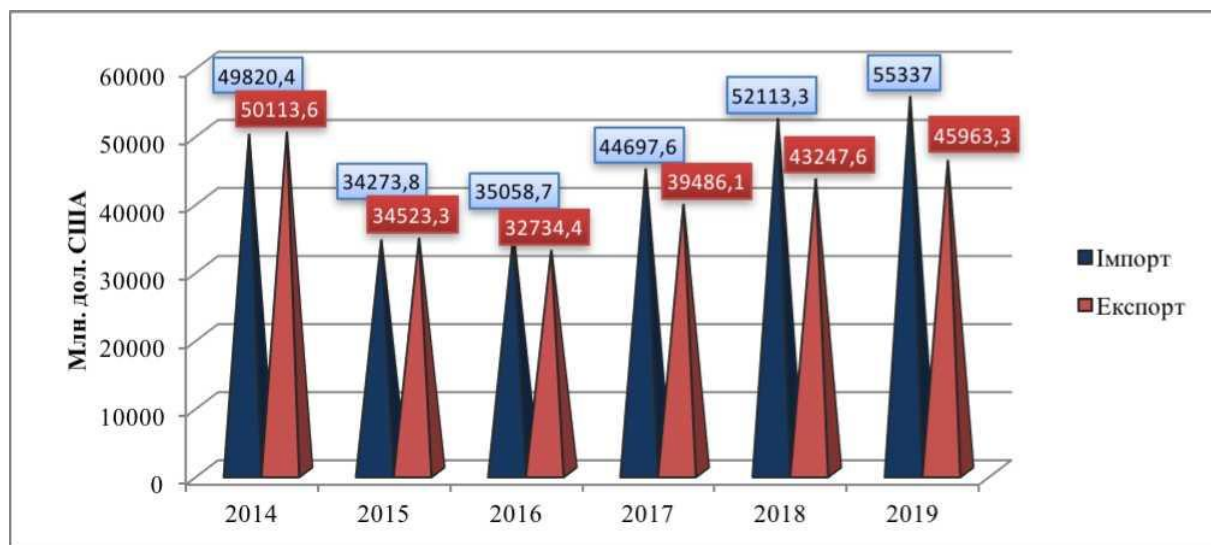

Рис. 2.5. Динаміка обсягів експорту та імпорту в Україні у 2014-2019 рр., млн. дол. США

Джерело: складено на основі даних Державної служби статистики України [25]

За 10 місяців 2022 року товарообіг склав \$81 млрд.

У січні- жовтні поточного року в Україну імпортували товарів на \$44,1 млрд. Експортували з України продукції на \$36,9 млрд.

Країни, з яких найбільше імпортували до України: □□ Китай — \$6,6 млрд, Польща — \$4,4 млрд та Німеччина — \$3,7 млрд.

Експортували з України найбільше до Польщі — на \$5,7 млрд, Румунії — на \$3 млрд, Туреччини — \$2,4 млрд.

Найбільше імпортували до України наступні категорії товарів:

- машини, устаткування та транспорт — \$12,3 млрд. ;

- паливно-енергетичні товари — \$10,6 млрд. ;
- продукція хімічної промисловості — \$8 млрд. ;

До трійки найбільш експортованих з України товарів увійшли:

- продовольчі товари — \$18,5 млрд. ;
- метали та вироби з них — \$5,4 млрд. ;
- машини, устаткування та транспорт — \$3,6 млрд.

Упродовж аналізованого періоду не спостерігаються тенденції зміни обсягів ввізного мита у доходах державного бюджету України (рис. 2.7), які формувалися під впливом певних економічних чинників. Вказана динаміка, на нашу думку, обумовлена зміною ситуації та політикою на міжнародному рівні. Зокрема, варто акцентувати на суттєвому зростанні (у 3 рази) обсягів ввізного мита у 2015 р. у порівнянні з 2014 роком, що не корелюється із збільшенням імпорту в Україну (оскільки у 2015 р. обсяги імпорту знизилися на 1/3 у порівнянні з 2014 р.), а пов'язане зі скасуванням низки митних пільг при імпорті товарів з Російської Федерації та введенням у 2015 додаткового імпортного збору. Відповідно, можна зробити висновок, що збільшення обсягів надходження ввізного мита у 2015 році до державного бюджету є результатом не поживлення ввезення на митну територію України товарів, а навпаки, стало можливим внаслідок зміни норм оподаткування та політичної кон'юнктури, що, знову ж таки, вказує на значний вплив зовнішніх чинників на справляння митних платежів.

У наступні роки обсяги ввізного мита поступово зростають навіть попри зниження ввізних та вивізних мит на окремі групи товарів в результаті набуття чинності Угоди про Зону вільної торгівлі між Україною та ЄС, що обумовлене зростанням обсягів імпорту та експорту у 2017-2019 рр. та поживленням торгівлі на зовнішніх ринках. Так, станом на 2019 р. сума ввізного мита, яка надійшла до доходів державного бюджету, склала 29855,4 млн. грн., що у 2,4 рази більше, ніж у 2014 р., а вивізного мита - 230,6 млн. грн. (104,8% обсягу мита у 2014 р.).

Рис. 2.6 Динаміка обсягів експорту та імпорту в Україні у період війни

Джерело: складено на основі даних Державної митної служби України.

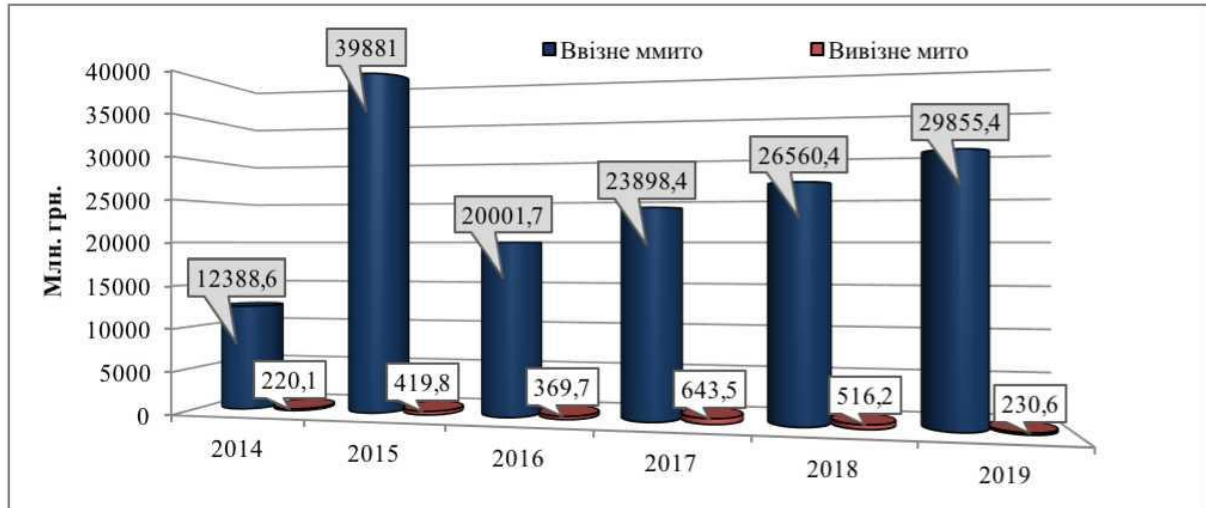

Рис. 2.7. Динаміка надходжень ввізного та вивізного мита у 2014-2019 рр.,млн. грн.

Джерело: складено на основі даних Державної служби статистики України [25]

Варто зауважити, що вивізне мито в нашій державі застосовується лише до обмеженого переліку товарів, відповідно його частка у структурі надходження мита до державного бюджету дуже незначна. Водночас, зважаючи на те, що мито виконує не лише суто фіскальну функцію, а й регулюючу, на нашу думку, доцільним є запровадження експортних мит на вивіз низько технічної та сировинної продукції, що не лише стимулювало б додаткові надходження до бюджету, а й стало чинником впливу на зміну структури експорту та, зокрема, зниження темпів вивезення сировинної продукції з України; У 2017 році спостерігалось стрімке зростання надходжень податків від міжнародної торгівлі до державного бюджету (у 3,2 раза порівняно з попереднім роком), що стало наслідком запровадження додаткового податку на імпорт терміном на 12 місяців відповідно до із Законом України від 28.12.2014 № 73 «Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року», з яких до бюджету надійшло 25198,2 млн. грн.

Одним з основних питань в контексті дослідження системи адміністрування митних платежів в Україні є визначення митної вартості при

митному оформленні товарів, адже саме від цього показника безпосередньо залежить як розмір податкових платежів, які надходять до державного бюджету, так і особливості формування взаємовідносин на рівні «митні органи - платники митних платежів».

Іншою проблемою неефективності та неповноти адміністрування митних платежів в Україні є суттєві недонадходження до державного бюджету внаслідок збільшення кількості незаконно ввезених товарів. Незважаючи на проведення системних змін в контексті реалізації митної реформи з метою покращення, спрощення та забезпечення прозорості механізму адміністрування митних платежів, обсяги незаконно ввезених товарів в Україну впродовж 2014-2019 рр. характеризувалися постійним зростанням (рис. 2.8), внаслідок чого до державного бюджету не надійшли значні кошти (рис. 2.9).

Зважаючи на зростання динаміки обсягів незаконно ввезених товарів в Україну, відбувається і зростання динаміки недонадходжень митних платежів до державного бюджету, що прослідковується з рис. 2.8 та 2.9. За період 2014-2019 рр. обсяги незаконно ввезених товарів зросли в 1,3 рази і складає 13,5 млрд. дол. США. Це результувалося недонадходженням до державного бюджету 4,2 млрд. дол. США у 2019 році. Як і при аналізі динаміки обсягів контрабанди, за аналізований період спостерігалось зростання суми недонадходжень. В розрізі видів митних платежів найбільш негативні тенденції наявні у випадку справляння ПДВ, питома вага якого у складі недонадходжень митних платежів склала 69,0%.

За 10 місяців митниці Держмитслужби виявили порушень митних правил на суму 2,6 млрд грн.. Протягом січня-жовтня 2022 року митниці Державної митної служби України виявили 9603 порушення митних правил на суму 2,6 млрд грн. Вартісний показник збільшився майже на 6 % порівняно з показниками 2021 року.

Вилучено предметів правопорушень на суму понад 590 млн грн. Зокрема:

- промислових товарів на 379,8 млн грн;
- продовольчих товарів та сільгосппродукції на 32,5 млн грн;

- валюти на 144,2 млн грн;
- транспортних засобів на 35 млн грн.

Безпосередньо митницями розглянуто 8844 справи про порушення митних правил. Застосовано адміністративне стягнення у вигляді штрафу на суму майже 415 млн грн. Сума накладених штрафів збільшилась на 46% порівняно з аналогічним періодом 2021 року. На розгляд до суду митницями передано 4832 справи про порушення митних правил на суму 2,7 млрд грн. За результатами розгляду справ судами накладено стягнень (конфіскація товарів та штрафи) на суму понад 1,5 млрд гривень.

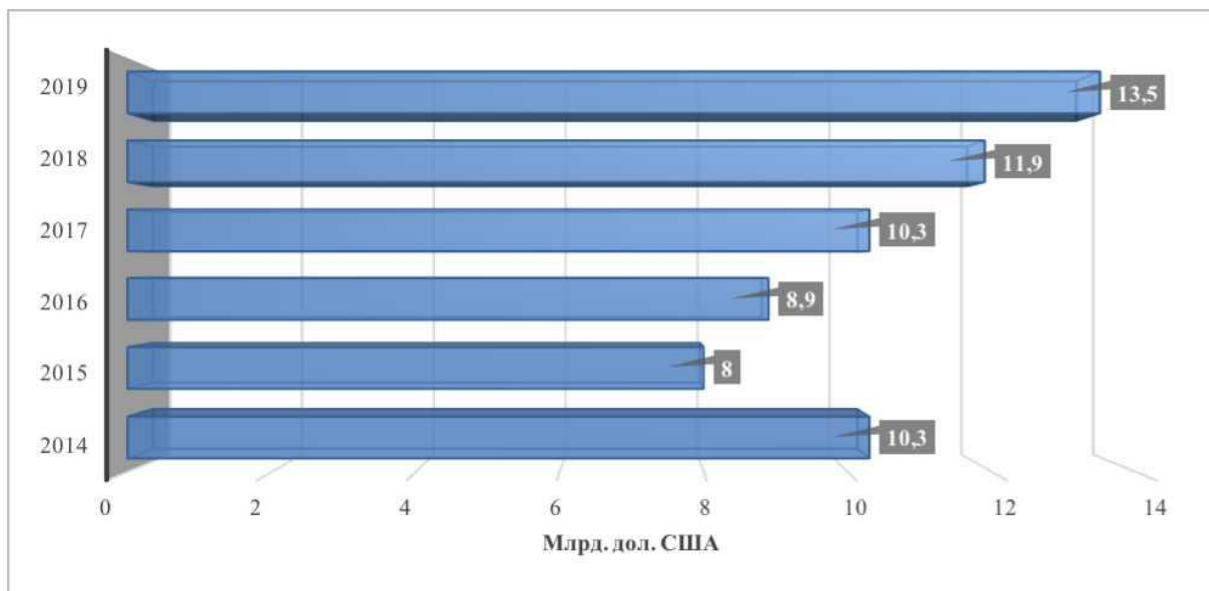

Рис.2.8. Динаміка обсягів незаконно ввезених товарів в Україну у 2014-2019 рр., млрд. дол. США

Джерело: складено на основі [4]

За 2014-2019 рр. втрата сум податку склала 2,9 млрд. дол. США. Такі результати аналізу свідчать про відсутність ефективних кроків митних органів у сфері боротьби з незаконним ввезенням продукції знову ж таки, попри численні кроки у напрямку реформування митниці в Україні.

Рис. 2.9. Динаміка недонадходження коштів до державного бюджету 2014-2019 рр. через існування незаконних схем, млрд. дол. США

Джерело: складено на основі [4]

Слід зауважити, що основна проблема контрабанди продукції полягає не лише у втратах державного бюджету, а й у «викривленні» конкурентного середовища на внутрішньому ринку та формуванні різних умов для розвитку підприємницької діяльності. Водночас можна виділити дві ключові проблеми, невирішення яких сприяє розвитку контрабанди в Україні, а саме:

- неефективність законодавчого поля та прогалини у нормативно-правовому забезпеченні функціонування митниці і питаннях перетину державного кордону, що результується відсутністю інструментів боротьби із порушенням митних норм (для прикладу, на законодавчому рівні в Україні не передбачене обов'язкове пломбування транспортних засобів та гарантування імпортерами окремих видів вантажів, які переміщуються територією держави, а також не передбачено контроль за переміщенням посилок, що дозволяє здійснювати різні махінації із товаром);

- недотримання законодавчих норм суб'єктами митних відносин, що веде до посилення корупції на митниці та вимагає вирішення проблеми через імплементацію західних корпоративних стандартів та посилення відповідальності державних службовців за вчинення неправомірних дій або перевищення власних повноважень.

Рис. 2.10. Динаміка недонадходження коштів до державного бюджету у військовий час.

Джерело: складено на основі даних Державної митної служби України.

Забезпечення ефективного ведення боротьби з незаконним ввезенням товарів через митний кордон України, на наше переконання, вимагає комплексу заходів, до яких варто віднести такі:

- встановлення жорсткого громадського контролю за діяльністю митних та прикордонних органів, визначення покарання за вчинення корупційних діянь;
- оптимізація ставок митних платежів;
- спрощення процедури митного оформлення товарів;
- забезпечує взаємодію митних органів та інших правоохоронних і контролюючих органів;
- забезпечення митниці сучасними технічними засобами контролю,
- розвиток кінологічної служби, застосування методів пошуку на основі міжнародного досвіду.

Підсумовуючи проаналізовані вище дані, можна зробити висновок:

- у структурі надходжень митних платежів до державного бюджету основну

вагу (3/4) постійно займає ПДВ із ввезених на митну територію України товарів, близько 14,0% – акцизний збір із ввезених на митницю спецтоварів території України, 7,2-8,0% - ввізне мито і близько 0,2% - вивізне;

- політична ситуація в державі та на міжнародній арені має суттєвий вплив на справляння митних платежів до державного бюджету, про що свідчить тенденція до зменшення податкових надходжень до бюджету як реакція на політичну та економічну ситуацію;

- окреслені реформи у сфері митної справи, спрямовані на покращення якості і підвищення ефективності роботи митниці, загалом мають формальний і декларативний характер та не результуються позитивними результатами, що підтверджується зростанням обсягів незаконно ввезених товарів та недонадходжень до державного бюджету та негативними результатами ведення судових справ щодо питань коригування митної вартості товарів.

На основі проведеного аналізу та зроблених висновків можна констатувати, що система адміністрування митних платежів в Україні потребує суттєвого вдосконалення за такими напрямками:

1) удосконалення інформаційного та організаційно-правового забезпечення діяльності митних органів;

2) посилити контроль митними органами товарів, які пропускаються через митницю;

3) формування вираженої політики протекціонізму;

4) спрощення митних процедур; удосконалення системи електронного декларування;

5) формування та реалізація комплексної державної програми розвитку зовнішньоекономічної діяльності;

6) впровадження механізму імплементації законодавства ЄС у справі справляння митних платежів в Україні.

Такі комплексні заходи сприятимуть комплексному формуванню ефективної системи адміністрування митних платежів в Україні.

2.2. Внутрішньорегіональні тенденції адміністрування митних платежів

Аналіз надходжень митних платежів до державного бюджету за регіонами України (рис. 2.11) свідчить про досить високі позиції Львівської області у справі справляння митних платежів. Надходження митних платежів в області перевищує середні показники по Україні, а в рейтингу регіонів за аналізованим показником Львівська область посідає п'яте місце, поступаючись лише м. Києву, Київській, Одеській та Дніпропетровській областях. Такі тенденції пов'язані з протяжністю кордону (258 км) на заході області з Польщею, членом Європейського Союзу.

Аналізуючи склад та структуру надходжень митних платежів, що нараховуються на території Львівської області до державного бюджету (рис. 2.12), варто відзначити тенденцію до збільшення надходжень зі сплати ПДВ на товари, роботи та послуги, ввезено на митну територію України за 2017-2021 роки з 78,7% до 88,0%.

Водночас у 2021 році частка ПДВ у митних платежах знизилася до 84,5%. Найбільше зниження частки митних платежів за звітний період зазнав акцизний збір із ввезених на митну територію України спеціальних товарів: з 9,2% у 2017 році до 5,8% у 2021 році. При цьому максимальне зниження питомої ваги податку спостерігалася у 2020 році порівняно з 2019 роком, а в наступні роки цей показник поступово зростав (до 5,8% у 2021 році). Поступове зменшення питомої ваги ввізного та вивізного мита у складі митних платежів призвело до 9,6% мита у 2021 році.

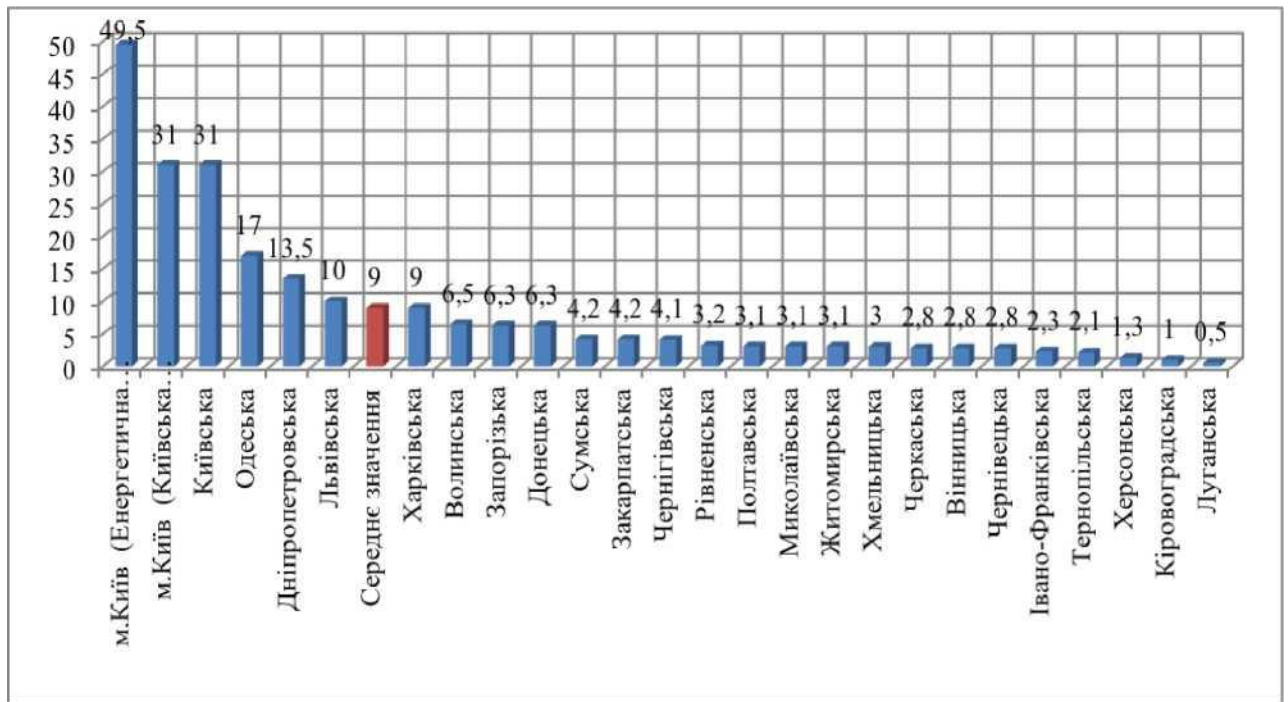

Рис. 2.11. Обсяги надходжень митних платежів до державного бюджету в розрізі регіонів України, 2021 р., млрд. грн.

Джерело: на основі даних Міністерства фінансів України [133]

Проведений аналіз свідчить про такі результати:

- основним бюджетоформуєчим податком у складі митних платежів, які справляються на території Львівської області, є ПДВ; за вказаний період темп зростання податку склав 251,5%, тобто сума надходження податку у 2021 році порівняно з 2017 роком збільшилася у 2,5 рази, з 6622562,6 тис. грн. до 16653382,6 тис. грн.; такі результати вказують на суттєве поживлення експортно-імпортних операцій у регіоні, що, як уже виявлено у попередніх пунктах, відповідає загальноукраїнським тенденціям;

- найменшим темпом зростання характеризується акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) (148,2%); у 2019 році надходження податку становили 1150489,1 тис. грн., у той час як у 2015 році - 776531,7 тис. грн.; це, серед іншого, вказує на специфіку функціонування митниці - низькі обсяги справляння акцизного податку;

- темп приросту ввізного і вивізного мита за 2015-2019 рік склав 185,9% і у 2019 році сума надходження податку становила 1897820,0 тис. грн.

З метою детального аналізу таких змін варто акцентувати увагу на реальних показниках надходження митних платежів до державного бюджету за аналізований період (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка надходжень митних платежів до державного бюджету, акумульованих на території Львівської області у 2017-2021 рр.

(тис. грн.)

Роки	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	Мито (ввізне та вивізне)	ПДВ з ввезених на митну територію України товарів, робіт та послуг	Разом
2017	776 531,7	1 020 797,9	6 622 562,6	8 419 892,2
2018	110 202,6	1 056 376,2	8 760 096,2	9 926 675,0
2019	223 721,1	1 473 846,3	12 176 851,0	13 874 418,4
2020	372 831,7	1 673 667,4	14 963 571,8	17 010 070,9
2021	1 150 489,1	1 897 820,0	16 653 382,6	19 701 691,6
<i>Темп приросту, 2019/2015 рр., %</i>	148,2	185,9	251,5	234,0

Джерело: на основі даних Галицької митниці Державної митної служби України

Якщо звернути увагу на «внесок» Львівської області у формування надходжень митних платежів до державного бюджету Галицькою митницею Державної митної служби, видно, що на території області акумулюється більше % надходжень, точніше - 77,4%. При цьому, 80,6% зібраного регіональним органом Державної митної служби ПДВ та 76,8% мита акумульовано саме на території області. Значно меншою, хоча і вагомою, є частка акцизного податку - 49,6% (рис. 2.12).

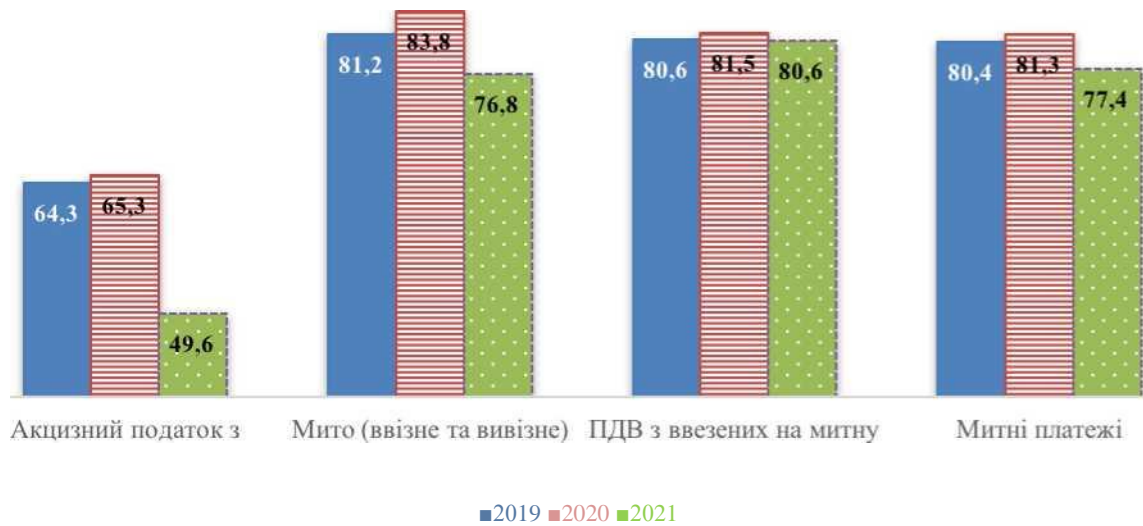

Рис. 2.12. Питома вага митних платежів, акумульованих на території Львівської області, у складі платежів, зібраних Галицькою митницею Державної митної служби України 2019-2021 р., %

Джерело: на основі даних Галицької митниці Державної митної служби України

Для виявлення причин визначених у результаті аналізу змін слід акцентувати увагу на питанні надходжень податків в розрізі окремих товарів та груп товарів. Отож, надходження ПДВ в розрізі товарів, з яких сплачується податок, наведено у табл. 2.3.

Найбільшу питому вагу ПДВ у розрізі груп оподатковуваних товарів займають чорні та кольорові метали і вироби з них, частка сплаченого ПДВ з яких складає 16,0%; водночас за останні роки їх частка поступово доволі суттєво скоротилася - з 17,9% у 2017 р. до 16,0% у 2021 р..

Натомість стабільною залишилася частка готових текстильних виробів (11,4%) та овочів, коренеплодів, їстівних горіхів (7,5%), зростає питома вага ввезених продуктів тваринного походження (7,5%, зростання порівняно з 2017 р.). Порівняно високу питому вагу у складі надходжень ПДВ займають також текстильні матеріали (3,2%) та папір, картон і вироби поліграфічної продукції (3,8%).

Таблиця 2.3

Надходження ПДВ з ввезених на митну територію України товарів, зібраного у Львівській області у 2017-2021 рр.

	Надходження ПДВ, млн. грн.					Темп приросту, 2021/2017 рр., %	Питома вага в складі надходжень ПДВ, %				
	2 017	2018	2019	2 020	2021		2 017	2018	2019	2 020	2021
Продукти тваринного походження	268,9	329,6	463,2	675,0	741,8	275,8	6,3	5,9	6,3	7,6	7,5
Овочі, істівні корнеплоди, плоди та горіхи	358,6	386,1	458,3	471,5	745,7	208,0	8,4	6,9	6,2	5,3	7,5
Кава, чай, мате, або парагвайський чай, і прянощі	94,9	112,3	134,4	146,9	161,1	169,8	2,2	2,0	1,8	1,7	1,6
Зернові культури та продукція борошномельно - круп'яної промисловості, насіння та плоди олійних та інших рослин	43,7	178,5	249,5	70,6	159,3	364,1	1,0	3,2	3,4	0,8	1,6
Готові харчові продукти	291,8	400,4	527,4	635,7	889,2	304,7	6,8	7,2	7,2	7,2	9,0
Алкогільні і безалкогольні напої та оцет	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Тютюн і промислові замітники тютюну	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки; бітумінозні речовини; воски мінеральні	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Пластмаси, полімерні матеріали та вироби з них	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Деревина, корок та вироби з них	60,4	105,2	150,1	191,8	173,3	286,6	1,4	1,9	2,0	2,2	1,7
Папір, картон, продукція поліграфічної промисловості	309,9	325,9	346,0	414,6	378,6	122,1	7,2	5,8	4,7	4,7	3,8
Текстильні матеріали	125,2	179,5	225,8	274,4	314,6	251,2	2,9	3,2	3,1	3,1	3,2
Готові текстильні вироби	488,1	707,6	922,2	1008,8	1133,1	232,1	11,4	12,7	12,5	11,4	11,4
Чорні та кольорові метали і вироби з них	766,6	978,0	1283,9	1544,7	1591,4	207,6	17,9	17,5	17,5	17,5	16,0
Реактори ядерні, котли, машини, обладнання і механічні пристрої; їх частини	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Електричні машини, обладнання та їх частини; апаратура для запису або відтворення звуку, телевізійна апаратура для запису та відтворення зображення і звуку, їх частини та приладдя	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Засоби наземного транспорту, крім залізничного або трамвайного рухомого складу, їх частини та обладнання	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші товари	1476,7	1878,3	2588,4	3394,0	3632,6	246,0	34,5	33,7	35,2	38,4	36,6

Джерело: на основі даних Галицької митниці Державної митної служби України

Аналіз надходжень ввізного та вивізного мита (табл. 2.4), зібраного у Львівській області, у розрізі товарних груп дозволяє зауважити, що основні надходження мита зібрано при розмитненні засобів наземного транспорту (крім залізничного або трамвайного рухомого складу, їх частини та обладнання).

Водночас питома вага цих товарів постійно зростає. За період 2017-2021 рр. вона зросла з 5,8% до 22,1%.

Порівняно значну частку займає мито з готових текстильних виробів (18,6%), проте щодо цієї товарної групи можна зауважити тенденцію до зниження питомої ваги. Окрім того, порівняно значну питому вагу мита у Львівській області збирають з таких товарних груп:

- овочі, їстівні корнеплоди, плоди та горіхи (7,1%), пластмаси, полімерні матеріали та вироби з них (6,2%);
- продукти тваринного походження (6,0%);
- чорні та кольорові метали і вироби з них (5,9%);
- електричні машини, обладнання та їх частини; апаратура для запису або відтворення звуку, телевізійна апаратура для запису та відтворення зображення і звуку, їх частини та приладдя (5,7%);
- готові харчові продукти (3,4%).

Утім найвищі темпи приросту надходження мита спостерігається за групами «Тютюн і промислові замітники тютюну» (9 разів), оскільки за період 2017-2021 рр. сума мита, сплаченого при експорті/імпорті цього товару, зросла з 2527 тис. грн. до 22999 тис. грн., та «Засоби наземного транспорту, крім залізничного або трамвайного рухомого складу, їх частини та обладнання» (7 разів) - сума мита зросла з 59544 тис. грн. до 434147 тис. грн.

Таблиця 2.4

Надходження ввізного та вивізного мита, зібраного у Львівській області у 2017-2021 рр.

	Мито, тис. г					Темп приросту, 2021/2017 рр., %	Питома вага, %				
	2 017	2018	2 019	2020	2 021		2 017	2018	2 019	2020	2 021
Продукти тваринного походження	84 354	65 645	100 000	122 007	117 547	139,4	8,2	6,1	6,7	7,1	6,0
Овочі, їстівні корнеплоди, плоди та горіхи	50 013	64 120	85 902	74 990	138 514	277,0	4,9	6,0	5,8	4,4	7,1
Кава, чай, мате, або парагвайський чай, і прянощі	4 337	6 811	7 329	6 490	7 237	166,8	0,4	0,6	0,5	0,4	0,4
Зернові культури та продукція борошномельно - круп'яної промисловості, насіння та плоди олійних та інших рослин	15 856	12 780	11 891	10 877	9 744	61,5	1,5	1,2	0,8	0,6	0,5
Готові харчові продукти	46 438	57 141	64 735	62 272	67 250	144,8	4,5	5,4	4,3	3,6	3,4
Алкогольні і безалкогольні напої	20 027	26 092	28 124	25 892	15 376	76,8	2,0	2,4	1,9	1,5	0,8
Тютюн і промислові замітники тютюну	2 527	4 252	18 670	16 186	22 999	9 разів	0,2	0,4	1,3	0,9	1,2
Палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки; бітумінозні речовини; воски мінеральні	4 107	2 919	1 366	1 345	1 307	31,8	0,4	0,3	0,1	0,1	0,1
Пластмаси, полімерні матеріали та вироби з них	117 874	61 761	65 295	99 234	120 705	102,4	11,5	5,8	4,4	5,8	6,2
Деревина, корок та вироби з них	217	158	210	443	580	267,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Папір, картон, продукція поліграфічної промисловості	0	0	0	0	0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Текстильні матеріали	16 905	11 409	14 330	21 925	33 620	198,9	1,6	1,1	1,0	1,3	1,7
Готові текстильні вироби	159 309	218 825	297 733	340 962	365 391	229,4	15,5	20,5	20,0	19,9	18,6
Чорні та кольорові метали і вироби з них	97 335	89 010	104 679	115 092	116 470	119,7	9,5	8,3	7,0	6,7	5,9
Реактори ядерні, котли, машини, обладнання і механічні пристрої; їх частини	39 697	44 246	54 436	55 939	55 343	139,4	3,9	4,1	3,7	3,3	2,8
Електричні машини, обладнання та їх частини; апаратура для запису або відтворення звуку, телевізійна апаратура для запису та відтворення зображення і звуку, їх частини та приладдя	42 940	66 820	88 102	114 377	111 907	260,6	4,2	6,3	5,9	6,7	5,7
Засоби наземного транспорту, крім залізничного або трамвайного рухомого складу, їх частини та обладнання	59 028	151 035	316 567	347 626	434 147	7 разів	5,8	14,1	21,2	20,3	22,1
Інші товари	264 544	184 902	230 596	299 188	344 031	130,0	25,8	17,3	15,5	17,4	17,5

Джерело: на основі даних Галицької митниці Державної митної служби України

Зниженням надходжень за вказаний період характеризуються такі товарні групи:

- «Зернові культури та продукція борошномельно-круп'яної промисловості, насіння та плоди олійних та інших рослин» (темپ приросту надходжень - 61,5%);

- «Алкогільні і безалкогільні напої» (76,8%);

- «Палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки; бітумінозні речовини; воски мінеральні» (31,8%).

Аналіз фактичних надходжень акцизного податку до державного бюджету (табл. 2.5) свідчить про збільшення надходжень податку на алкогільні та безалкогільні напої у 19 разів на 4057,8 тис. грн. у 2017 році до 77331,5 тис. грн. у 2021 році, а тютюну та промислових замінників тютюну – у 48 разів (незважаючи на низький обсяг надходжень) з 6,6 тис. грн. у 2017 році – до 318,3 тис. грн. У 2021 році доходи від оподаткування наземного транспорту (крім залізничного або трамвайного рухомого складу) помножено на 5 і складають базу доходу від оподаткування цим податком спеціальних товарів. Так, у 2017 році від сплати податків на цю групу товарів до бюджету надійшло 212 286,1 тис. грн, у 2021 році – 1072 839,2 тис. грн.

Таблиця 2.5

Надходження акцизного податку з ввезених на митну територію України товарів (продукції), зібраного у Львівській області у 2017-2021 рр.

	(тис. грн.)					
	2017	2018	2019	2020	2021	Темп приросту, 2021/2017 рр., рази
Різні харчові продукти	-	-	0,3	0,2	0,1	-
Алкогільні і безалкогольні напої та оцет	4057,8	16210,7	25813,3	25378,2	77331,5	19 разів
Тютюн і промислові замітники тютюну	6,6	37,1	52,5	41,7	318,3	48 разів
Палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки; бітумінозні речовини; воски мінеральні	560181,2	18,4	-	-	-	-
Різноманітна хімічна продукція	-	609,6	-	-	-	-
Засоби наземного транспорту, крім залізничного або трамвайного рухомого складу, їх частини та обладнання	212286,1	93326,9	197855,0	347411,5	1072839,2	5 разів

Джерело: на основі даних Галицької митниці Державної митної служби України

Отже, у контексті визначення внутрішньорегіональних тенденцій адміністрування митних платежів на прикладі Галицької митниці у Львівській області можна зробити наступні висновки:

1) встановлено, що Львівська область посідає високе місце у справі справляння митних платежів порівняно з іншими регіонами України; у 2019 році займає п'яте місце, поступаючись м. Києву, Київській, Одеській та Дніпропетровській областях, а надходження митних платежів по області перевищують середні показники по Україні; такі тенденції пов'язані з протяжністю лінії кордону на заході області з Польщею;

2) «внесок» Львівської області у формування митних платежів до державного бюджету Галицькою митницею Держмитслужби є вагомим – понад 1% надходжень накопичується на території області;

3) ПДВ є основним податком, який формує бюджет у складі митних платежів, що справляються на території Львівської області; Крім того, в

області акумулюється понад 4/5 податкових надходжень, які Галицька митниця збирає від Державної митної служби України;

4) область має нижчі показники у разі порівняння видів митних платежів при їх акумулюванні до бюджету Галицькою митницею в розрізі сплати акцизного збору на спеціальні товари (продукцію), що ввозяться на митну територію України. ; половина податку збирається на території області, однак помітна тенденція до зменшення частки податку.

Висновки до розділу 2

У результаті аналізу сучасних тенденцій функціонування системи адміністрування митних платежів можна зробити наступні висновки.

1. В умовах експортоорієнтованої економіки України та активного впровадження системних змін у контексті реформування митниці, адаптації митного законодавства України до вимог Угоди про асоціацію з ЄС та інтеграції 3 положень європейського законодавства у національно-правовій сфері основними напрямками реформування митної справи визначено: досягнення прозорості митної діяльності в контексті підвищення довіри бізнесу до діяльності митних органів та запровадження громадського контролю за їх діяльністю; ефективна боротьба з незаконним ввезенням товарів та переміщенням через митний кордон України заборонених товарів; зменшення корупційної складової в діяльності посадових осіб митних органів за рахунок автоматизації процедур митного оформлення товарів та максимального виключення «людського фактору» при здійсненні митних процедур. Обґрунтовано два ключові вектори в контексті реформування митної справи в Україні: збільшення митних платежів до державного бюджету та стимулювання економічного розвитку шляхом формування ефективного митного законодавства.

2. Встановлено, що в структурі митних платежів до державного бюджету основну вагу постійно займають податок на додану вартість з ввезених на митну територію України товарів, акцизний збір на ввезені на

митну територію України спецтовари, ввізне та вивізне мито. . займають менше 1% доходу. Зниження митних платежів до бюджету пояснюється ускладненням політичної ситуації в країні та на міжнародному рівні протягом останніх років. Проблема неефективності механізму прогнозування надходжень податків до державного бюджету та неповного врахування всіх можливих факторів, що впливають на визначення планового обсягу надходжень, потребує додаткової уваги до планування та прогнозування показників бюджетів на відповідний рік. виділено.

3. Стверджується, що, незважаючи на певні позитивні результати, митні реформи, спрямовані на підвищення якості та ефективності митної роботи, мають переважно формально-декларативний характер і не характеризуються позитивними результатами, що підтверджується збільшенням обсягів митної справи. незаконно ввезених товарів та дефіциту державного бюджету та негативних результатів розгляду судових справ з питань коригування митної вартості товарів. Визначено шляхи протидії контрабандному переміщенню товарів на митному кордоні України: встановлення жорсткого громадського контролю за діяльністю митних та прикордонних органів, визначення покарання за вчинення корупційних діянь; оптимізація ставок митних платежів; спрощення процедури митного оформлення товарів; забезпечує взаємодію митних органів та інших правоохоронних і контролюючих органів; забезпечення митниці сучасними засобами технічного контролю; розвиток кінологічної служби, застосування методів пошуку на основі міжнародного досвіду.

4. На основі проведеного аналізу обґрунтовано основні напрями вдосконалення системи адміністрування митних платежів в Україні: вдосконалення інформаційного та організаційно-правового забезпечення діяльності митних органів; посилити контроль митними органами товарів, що проходять через митницю; формування виваженої політики протекціонізму; спрощення митних процедур; удосконалення системи електронного декларування; запровадження механізму імплементації законодавства ЄС в управлінні митними платежами в Україні; впровадження ефективних методів

боротьби з корупцією та контрабандою; навчання системи управління персоналом; удосконалити методологію прогнозування надходжень митних платежів до державного бюджету.

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

3.1. Напрями застосування європейського досвіду адміністрування митних платежів в Україні

Вибір Україною для реформування митної системи вектора гармонізації національної податкової сфери з європейськими нормами та правилами митної політики передбачає запозичення та оптимізацію дієвого та ефективного досвіду західних країн. Як уже зазначалося в попередніх розділах, проблеми податків і, відповідно, наповнення бюджетів у країнах ЄС та Україні під час економічної кризи та її наслідків оголили проблему повної залежності частини бюджету від доходів, щодо ефективності проведення податкової та митної політики. Відповідно, однією з основних проблем приведення податкової політики України у відповідність до норм і правил ЄС є підвищення ефективності адміністрування податків (у нашому випадку – митних платежів). Враховуючи, що адміністрування митних платежів науковці визначають як логічний та якісний процес формування, організації та управління податковими відносинами з метою забезпечення максимізації надходжень митних платежів до бюджету та підвищення суспільного добробуту населення за допомогою конкретних методи. та способів впливу на платників податків, основними аспектами, за використанням яких визначається ефективність цього процесу, є:

- нормативно-правові рамки процесу справлянням митних платежів;
- організація даного процесу;
- управління стягненням митних платежів.

Основною метою адміністрування митних платежів є досягнення повної сплати платниками податку до бюджету ПДВ з імпорتنих товарів, акцизного податку з імпорتنих товарів та митних платежів. У свою чергу, оцінка рівня ефективності системи адміністрування митних платежів забезпечується через

визначення показника фіскальної ефективності оподаткування та вартості адміністрування. Ці два показники є основними критеріями ефективності митного адміністрування. При цьому на його вартість безпосередньо впливає якість законодавства у податковій сфері, його точність, постійність, простота, узгодженість нормативно-правових актів, ефективність діяльності ДПС і митних органів та рівень і якість взаємовідносин з платниками податків, оптимізація технологій адміністрування податків.

Оцінка складності сплати податків в Україні також свідчить про наявність проблем та незручностей адміністрування непрямих податків – 84 місце у 2018 році в рейтингу країн світу із загальною кількістю оцінених податкових систем – 190 (за даними Всесвітнього банку та компанії Price Waterhouse Cooper).

Тому в напрямку інтеграції до ЄС Україні варто звернути увагу на досвід адміністрування податків у державах-учасницях Європейського Союзу.

Варто звернути увагу на основні пріоритети митного адміністрування в ЄС, а саме:

1. Діяльність податкових органів в основному зосереджена на боротьбі з недобросовісними платниками митних платежів (тими, які вже зареєстровані як платники відповідних податків, але ухиляються від їх сплати, та тими, хто провадить певну господарську діяльність, але не здійснює цього). перебувають на обліку в податкових органах), що повністю відрізняється від основ роботи Державної митної служби в Україні, де здійснюється контроль зареєстрованих платників податків;

2. Робота з платниками митних платежів ведеться як у системі взаємовідносин між платником та митними органами, які виступають надавачем послуг, і лише після цього - інспектором-контролером (на відміну від України, де митні органи виступають передовсім в якості контролерів). Це особливо важливо, оскільки така система виносить сферу оподаткування, зокрема, взаємовідносини між податківцями та платниками митних платежів на якісно новий рівень. В ЄС платник митних платежів має можливість

звернутися в податкову службу будь-де, а не відповідно де перетинає митний кордон, що є комфортним для клієнтів. Окрім того, платники мають там можливість отримання інформації та роз'яснень стосовно сплати митних платежів та правильного оформлення даного процесу.

- Сьогодні в нашій державі основним мотивуючим фактором роботи митних органів є вилучення максимальної суми коштів за будь-яких обставин із застосуванням максимальної кількості штрафів, від чого залежить ефективність роботи митниці. влади вимірюється.. Проте не менш важливою, ніж контрольна функція, має бути сервісна функція, яка забезпечує якісну та ефективну роботу митних органів за такими напрямками:

- навчання клієнтів митної служби та їх працівників у сфері адаптації та змін податкового законодавства, його правильного застосування та роз'яснення його основоположних засад;

- формувати культуру платників податків у сфері справляння митних платежів;

- консультувати клієнтів фіскальної служби щодо податків та митних платежів, які вони повинні сплачувати до бюджету.

У практиці країн Європейського Союзу питанню формування якості поведінки платників митних платежів приділяється значна увага. З метою підвищення рівня митної культури клієнтів митної служби використовується значна кількість механізмів підвищення рівня добровільної сплати податкових платежів до бюджетів та стимулювання відповідальності платника податків у відносинах з митними органами, а також регулювати та контролювати основні ризики у сфері цих відносин.

Отже, для забезпечення вирішення цих проблем митного адміністрування податкові органи держав-членів ЄС використовують такі можливості впливу на формування якісно нових взаємовідносин між платниками оподаткування:

- стимулювання добровільного та сумлінного виконання вимог

законодавства у сфері податків та формування моральної податкової поведінки платників митних платежів;

- формування відкритої інформаційної політики (поширення інформації про використання сплачених податків серед населення);

- оприлюднення списків осіб, які є недобросовісними платниками митних платежів;

- співпраця з вищими навчальними закладами з метою формування податкової «грамотності» у молоді;

- застосування новітніх технологій для полегшення адміністрування податковими службами митних платежів та їх сплати самими платниками;

- здійснення процесу адміністрування податків з використанням підходів, заснованих на поведінкових і психологічних практиках.

Ще одним ефективним інструментом оптимізації системи адміністрування митних платежів у країнах ЄС є використання системи Єдиного рахунку для сплати податків. Ця система використовується в Бельгії, Великій Британії, Данії, Швеції. Простота і, як наслідок, прозорість цього інструменту адміністрування податків забезпечили його визнання, в основному, серед сторін податкового процесу – податкових служб і платників податків. Його особливістю є можливість платника сплатити всі необхідні митні платежі шляхом пред'явлення платіжного доручення. Водночас таке спрощення дозволяє уникнути помилок при сплаті та перерахуванні платежів, а також надає податковим органам правдиву та повну картину щодо сплати митних платежів.

Отже, порівняння систем адміністрування податків країн ЄС та України свідчить про необхідність оптимізації національної митної системи відповідно до стандартів ЄС у цій сфері. Адміністрування податку на додану вартість імпортованих товарів в Україні є особливо громіздким та неефективним. Сьогодні вже зроблено певні кроки в напрямку спрощення цієї системи. Перш за все, найбільш перспективним у темі реформування адміністрування ПДВ є

формування та розвиток системи електронного адміністрування. Початком цього процесу є впровадження з 5 грудня 2013 року Електронного кабінету платника податків, за допомогою якого платники податків отримали можливість скласти та подавати податкову звітність до органів ДФС в режимі онлайн.

Цей варіант, який давно став прийнятним для платників податків розвинутих країн, надав українським платникам ПДВ імпортованих товарів наступні переваги його використання:

- скорочення витрат робочого часу та коштів на придбання відповідних бланків;
- можливість автоматичного визначення арифметичних помилок та друкарських помилок у документах, що подаються до податкових органів;
- автоматичне оновлення форматів звітності при вступі в дію нових форм звітності;
- зменшити витрати часу на перевірку документів, поданих платниками для відшкодування ПДВ, а отже, - можливість своєчасного повернення заявлених сум;
- гарантувати конфіденційність інформації;
- підвищення ефективності обробки даних.

Сьогодні понад 60 країн світу використовують систему електронного декларування податкових платежів. При цьому формування такої системи здійснюється кожною країною відповідно до її потреб і планів. Зокрема, система електронного декларування в Словенії в основному використовується для подання запитів на відшкодування податку на додану вартість при обміні товарами між країнами ЄС. Крім того, варто звернути увагу на те, що ця система надає додаткову можливість реєстрації та сплати ПДВ країнами, які не є членами ЄС, але ведуть онлайн-торгівлю в країнах Євросоюзу. В Естонії та Ірландії також сформована електронна система подання та сплати податків, що також значно спрощує механізм сплати податків до бюджету як для

платників, так і для податкових органів. У цих країнах це вже інтегровані інтернет-системи, які спрощують податковий процес.

Таким чином, система електронного адміністрування ПДВ та інших податків дозволяє спростити цей процес, захистити від помилок і неточностей, спрощує ведення обліку і, що дуже важливо, дозволяє планувати витрати зі сплати податків до бюджету. Прикладом цього є Франція, де завдяки використанню електронної системи адміністрування податків можна розрахувати податки до сплати, відповівши на відповідні запитання та надавши необхідну інформацію, а також розрахувати суму податкових платежів. у наступні періоди, забезпечуючи таким чином планування своїх витрат.

Запровадження електронної системи адміністрування податків підтримується та сприяє Внутрішньоєвропейська організація податкових адміністрацій (ЮТА) – міжнародна організація, яка вже двадцять років є платформою для налагодження комунікації між податковими органами різних європейських країн.

Також в Україні запроваджено систему електронного адміністрування ПДВ та електронного адміністрування реалізації пального, сформовано та запущено в дію Електронний кабінет платника та автоматизовану систему митних послуг «Єдине вікно».

Відтак, платникам податків сьогодні запропоновано користуватися Електронним кабінетом платника, на онлайн-сторінках.

Крім того, платникам податків надано додаткову можливість ознайомитися з інформацією про сплату податків іншими платниками податків – «Дізнайся більше про свого бізнес-партнера», а також створено інформаційно-довідковий ресурс у податковій сфері, який надає доступ до нормативних та інформаційні документи, приймати письмові запити, формулювати запити та пропозиції, надавати електронний цифровий підпис і, що не менш важливо, формувати Єдине вікно для подання електронної

звітності. Наразі це лише експериментальний запуск таких сервісів, однак це можливість отримати відповідний високий рівень управління сплатою податків у майбутньому.

Питання удосконалення системи електронного адміністрування ПДВ сьогодні є особливо актуальним, оскільки за рахунок зменшення впливу людського фактору можна знизити «корупційність» цього податку. Крім того, впровадження цієї системи переслідувало наступні основні цілі:

- гарантувати неможливість здійснення незаконних схем повернення податку на додану вартість;
- ліквідація «податкових ям»;
- зростання надходжень від оподаткування ПДВ до бюджету;
- зменшення кількості податкових перевірок.

Серед основних проблемних аспектів розвитку системи електронного адміністрування податку на додану вартість виділяються:

- По-перше, норми щодо запровадження цієї системи були частково запроваджені з 1 січня 2015 року та 1 липня 2015 року, що відрізняється від публічних заяв ДФС про початок виконання своїх функцій з 1 лютого 2015 року. Отже, це породило певні проблеми в роботі з податковими органами самих платників податків;

- по-друге, як звертають увагу представники бізнес-середовища, податкові органи, запроваджуючи нову систему електронного адміністрування податку на додану вартість, тобто запроваджуючи спеціальні рахунки, передбачають солідарну відповідальність платників податків - це означає передачу контрольних функцій відповідних служб клієнтам податкової та підставу для заборони укладення договорів попередньої оплати;

- по-третє, відмивання обігових коштів представників малого та середнього підприємництва впливає на їх платоспроможність, що підриває рівень конкурентоспроможності таких структур;

- по-четверте, все більше уваги експертів привертає наявність

можливості ручного втручання в саму роботу системи з боку представників податкових органів, що, безперечно, впливає на показники подолання корупції та існування системи, здатної забезпечення викорінення суб'єктивізму в податковій сфері;

- по-п'яте, Податковим кодексом України не передбачено штрафних санкцій за ухилення від реєстрації податкових накладних в системі електронного адміністрування ПДВ, що виключає можливість ефективного впливу на порушників.

Тому цю систему співпраці між платниками податків поширено на інші країни Європейського Союзу: Австрію, Велику Британію, Ірландію, Німеччину та Словенію. В Україні ГО «Асоціація платників податків України» розпочала подібний експеримент і запровадила його 28 квітня 2011 року для великих платників податків. В якості передових гравців в експерименті взяли участь п'ять суб'єктів господарювання, представлених у різних галузях економіки країни.

Варто зазначити, що сьогодні в Україні існують проблеми із запровадженням цього методу, оскільки відсутнє законодавче обґрунтування горизонтального способу обслуговування платників митних платежів. Договір між платником і податківцем або митними органами наразі є «джентльменською угодою», а не повним юридичним документом.

Тому для впровадження методу горизонтального моніторингу в Україні необхідне оновлення нормативно-правового забезпечення, відповідного кадрового та інформаційного забезпечення, як показано на рисунку.

Отже, аналізуючи адміністрування непрямих податків в Україні щодо рівня розвитку цієї системи в державах-членах ЄС, удосконалення національної системи адміністрування має відбуватися за такими напрямками:

- формування відносин партнерства та співпраці між платниками митних платежів та податковими органами;
- підвищення рівня відповідальності за недотримання законодавства у сфері оподаткування платників митних органів та спеціалістів податкових

органів;

- формування системи митного контролю як превентивної, а не наслідкової; посилити боротьбу з корупцією шляхом застосування адміністративних методів;

- спрощення умов оподаткування для платників митних платежів та податкової служби шляхом запровадження електронної системи адміністрування непрямих податків;

- формування податкової культури у платників податків.

Висновки до розділу 3

1. Основним напрямком удосконалення системи митних платежів є реформування адміністрування непрямих податків. Визначено пріоритети податкового адміністрування в ЄС: зосередження діяльності податкових органів на боротьбі з недобросовісними платниками податків, налагодження роботи митної служби як сервісу, спрощення адміністрування непрямих податків, використання Єдиного рахунку система. Порівняння систем митного адміністрування країн ЄС та України свідчить про необхідність оптимізації національної митної системи відповідно до стандартів ЄС у цій сфері.

2. Встановлено, що нормативно-правова база вдосконалення системи адміністрування митних платежів базується на Стратегії розвитку системи управління ризиками у сфері митного контролю на період до 2022 року, згідно з якою визначено основні напрями її реалізації; визначено (впровадження інституційних змін, аналіз та оцінка ризиків безпеки під час прибуття товарів і транспортних засобів у пункти пропуску, вдосконалення підходів до управління митними ризиками, забезпечення міжвідомчої взаємодії, забезпечення розвитку людських ресурсів), що сприятиме забезпеченню використання в Україні сучасної, гнучкої та багатофункціональної системи управління митними ризиками та системи адміністрування митних платежів, яка буде здійснюватися як на

центральному, так і на регіональному рівнях, використовуючи різноманітні джерела інформації, головне з яких спрямоване на досягнення оптимального балансу між спрощенням процедур міжнародної торгівлі та забезпеченням належного рівня контролю відповідно до компетенції митниці.

3. Обґрунтовано основні напрямки розвитку системи адміністрування митних платежів у контексті реформування державної митної справи та процесів європейської інтеграції в Україні, до яких належать: зближення та уніфікація контактних-перешкодних функцій митних органів у контекст адміністрування митних платежів; гармонізація митної системи, зокрема системи адміністрування митних платежів України до норм митного законодавства Європейського Союзу; модернізація підходів до управління у структурі Державної митної служби України, автоматизація процесу надання митних послуг та впровадження інструментів для електронної обробки даних; удосконалення технічних засобів з метою підвищення якості надання митних послуг та забезпечення повноти акумулювання митних платежів до державного бюджету.

4. Визначено, що єдиним ефективним методом удосконалення системи адміністрування митних платежів є запровадження та використання системи електронного адміністрування, яка дає низку переваг для роботи як митних органів, так і платників податків, серед яких основні: зменшити витрати робочого часу і грошей; автоматичне виявлення помилок, автоматичне оновлення звітів, збереження конфіденційності інформації та підвищення ефективності обробки даних.

5. Проаналізувавши досвід країн Європейського Союзу щодо сплати митних платежів до загального державного бюджету, визначено орієнтири впровадження сучасних підходів до його адміністрування щодо: впровадження ефективної системи управління тарифною інформацією; запровадження статусу уповноваженого економічного оператора; розробка спрощених митних процедур; відстрочення сплати митних платежів; модернізація електронної митниці; спрощення процедур митного контролю.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження було вирішено реальне наукове завдання – обґрунтування теоретико-методологічних засад та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення адміністрування митних платежів в умовах реформування митної політики України. За отриманими результатами сформульовано висновки наукового, методичного та практичного характеру.

1. В сучасних умовах глобальних процесів важливим завданням держави є забезпечення відкритості економіки та налагодження ефективних відносин на міжнародних ринках. Це вимагає нового підходу до формування та реалізації митної політики, зокрема в частині модернізації системи адміністрування митних платежів, що є важливим для України зокрема в контексті гармонізації митного законодавства з нормами податкової системи України. Європейський Союз. Отже, необхідність удосконалення існуючої практики адміністрування митних платежів потребує обґрунтування теоретичних основ розробки системи. У документі обґрунтовується, що митна політика України в сучасних умовах розвитку має яскраво виражений фіскальний характер, який має бути переорієнтований на розвиток партнерських відносин між митними органами та платниками податків. Сутність поняття «митна політика» визначається як система політико-правових, економічних та організаційних заходів, метою яких є інструментування внутрішніх і зовнішніх економічних відносин країни для підвищення її конкурентоспроможності на світовому ринку.

2. У роботі розроблено теоретичні основи механізму адміністрування митних платежів з урахуванням його структурно-функціональних складових, а саме: функцій (фіскальна, регулятивна, контрольна); похідні функції (управління ризиками, бухгалтерський облік, митне регулювання, консалтинг та інформація, планування та прогнозування, аналітика, юридичний супровід, управління боргом); напрямки дій (організаційно-інституційні, контрольні, функціональні, правові,); та інструментів (ставки митних податків та зборів, ведення обліку суб'єктів ЗЕД, податкове консультування, митний контроль,

оформлювання переміщуваних через митний кордон товарів, визначення митної вартості та її контроль, пільги і преференції при сплаті митних платежів, контроль трансфертного ціноутворення, облік митних платежів, контролінг), спрямованих на забезпечення досягнення заданих цілей, які сприяють ефективному адмініструванню митних платежів в умовах удосконалення митно-податкового законодавства.

3. Встановлено, що в структурі надходжень митних платежів до державного бюджету України основну питому вагу постійно займають ПДВ із ввезених на митну територію України товарів, акцизний збір із ввезених на митну територію України спеціальних товарів, імпорتنі а експортне мито займає менше 1% надходжень. Зменшення надходжень митних платежів до бюджету пояснюється ускладненням політичної ситуації в Україні зокрема та на міжнародній арені загалом.

4. У роботі запропоновано методичний підхід до діагностики ефективності адміністрування митних платежів у системі державного регулювання економіки. У межах проведених розрахунків відзначено зниження ефективності системи адміністрування митних платежів та зростання обсягів незаконно ввезеної на митну територію України продукції, що може призвести до «викривлення» конкурентного балансу між суб'єктами ЗЕД та збільшення суми недоплати податків до Державного бюджету.

У результаті аналізу ефективності адміністрування митних платежів у контексті визначення комплексних показників ефективності митного контролю та ефективності митних процедур у розрізі регіональних митниць встановлено значний розрив між максимальним та мінімальним значеннями. встановлено, що свідчить про різні підходи до спрощення системи адміністрування митних платежів на регіональних митницях та суттєві відмінності в ефективності запровадження нововведень.

Обґрунтовано, що важливим напрямком удосконалення системи адміністрування митних платежів є запровадження та використання системи електронного адміністрування, яка характеризується такими перевагами: зменшення витрат робочого часу та коштів; автоматичне виявлення помилок,

автоматичне оновлення звітів, збереження конфіденційності інформації та підвищення ефективності обробки даних.

У дослідженні наголошується, що вдосконалення системи адміністрування митних платежів має базуватися на формуванні партнерських відносин між митними органами та платниками податків. Систему горизонтального моніторингу визнано ефективною на шляху до реалізації зазначеного напрямку. Під цим поняттям пропонується розуміти поняття співпраці та довіри між платником та працівником митного органу, спрямоване на зменшення витрат на адміністрування митних платежів, зменшення кількості спорів між платниками податків та працівниками митних органів у сфері оподаткування, підвищення митної культури та ефективності оподаткування. Реалізація такого підходу сприятиме зниженню податкового навантаження, зменшенню кількості випадків ухилення від сплати митних платежів та забезпеченню зростання податкової культури в українському суспільстві.

На основі аналізу досвіду країн Європейського Союзу визначено орієнтири впровадження сучасних підходів до адміністрування митних платежів щодо: впровадження ефективної системи управління тарифною інформацією; запровадження статусу уповноваженого економічного оператора; розробка спрощених митних процедур; відстрочення сплати митних платежів; модернізація електронної митниці; спрощення процедур митного контролю.

Встановлено, що реалізація практичних заходів сприяння доброчесності в контексті адміністрування митних платежів має ґрунтуватися на таких принципах: зменшення кількості зборів; оптимальний розмір митних платежів; мінімізувати винятки із загальних правил; мінімізація впливу людського фактору в системі адміністрування митних платежів; мінімізація нетарифних бар'єрів при здійсненні ЗЕД; дієва система санкцій; незалежний механізм оскарження дій митних органів.

Отримані теоретико-методичні та науково-практичні результати проведених досліджень дозволять підвищити фіскальну ефективність митних платежів, спростити процес адміністрування непрямих податків, забезпечити

пріоритетність підтримки національного товаровиробника та малого підприємництва та можливість збільшення надходжень до бюджету на основі досвіду країн ЄС.

Список використаних джерел

1. Абрамова А.Т., Савчук Т.М., Жаворонок А.В. Митні платежі, як складова доходів державного бюджету. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. № 4 (15). С. 270-275.
2. Абрамчик Л. Я. Налоговое администрирование в системе финансового контроля. *Финансовое право*. 2005. № 6. С. 12-15.
3. Амосов О., Гавкалова Н. Моделі публічного адміністрування (архетипові парадигма). *Публічне управління : теорія та практика*. 2013. Спец. вип. С. 6-13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_spets.
4. Аналіз обсягів контрабанди в Україні. Special Report. Ukraine Economic Outlook. 2019. 28 с. URL: <http://ua-outlook.com.ua/wp-content/uploads/2019/07.pdf> (дата доступу: серпень 2020 р.).
5. Антипенко В. Ф. Міжнародне публічне право : навчальний посібник. К. : Національний аграрний університет 2012. 420 с. URL:http://megalib.com.ua/book/112_Mijnarodne_pyblichne_pravo_Tom_1.htm
6. Артеменко А.В., Грицина Л.А., Запорожець О.Ф., Комаров О.В. та ін. Митна вартість транспортних засобів: теоретико-методологічні засади контролю в Україні та міжнародна практика: монографія; за заг. ред. Л.Р. Прус, Т.В. Рудої. Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2018. 386 с.
7. Бандурка О.М., Понікаров В.Д., Попова С.М. Податкове право: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури. 2012. 312 с.
8. Барабанова В. В. Сучасний стан адміністрування податків. *Динаміка еволюції людського інтелекту, етико-естетичного сприйняття світу та художньої творчості* : Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції. URL: <http://icp-ua.com/ru/node/1059>.
9. Батанова Л.О. Система адміністрування митних платежів у контексті сучасних державних реформ в Україні на шляху до Євроінтеграції. *Lex Portus*. 2017. № 6 (8). С. 65-71.
10. Бережнюк І.Г. Митне регулювання України: національні та

міжнародні аспекти: Монографія. Дніпропетровськ: Академія митної служби України. 2009. 543 с.

11. Бережнюк І.Г. Місце митної системи в забезпеченні національної безпеки України. *Збірник наукових праць Донецького державного університету управління «Проблеми та перспективи забезпечення стабільного соціально- економічного розвитку»*. Серія «Економіка». Т. XVIII, Вип. 301. Маріуполь: ДонДУУ. 2017. С. 114- 119 с.

12. Бережнюк І.Г., Коляда С. П. Спрощення процедур міжнародної торгівлі в контексті забезпечення національної економічної безпеки в сфері зовнішньоекономічної діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2017. № 4. С. 104-107.

13. Бережнюк І.Г., Коляда С. П. Формування концепції забезпечення економічної безпеки в сфері ЗЕД на засадах збалансування економічних інтересів суспільства, економічних операторів та держави. *Вісник Черкаського університету*. Серія «Економічні науки». 2017. №3. С. 3-9.

14. Бережнюк І.Г., Муратов І.М., Очерет А.Ю. Розвиток адміністративно-правового статусу УЕО в Україні відповідно до рамкових стандартів ВМО. *Митна безпека*. 2015. №1. С. 4-10.

15. Бережнюк І.І, Коляда С.П. Реформування системи надання спрощень суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності в Україні. *Бізнес-Інформ*. 2018. № 1. С. 3-9.

16. Бережнюка І.Г. Актуальні питання теорії та практики митної справи : монографія. Хмельницький: ПП Мельник А.А. 2013. 428 с.

17. Вакульчик О.М. Формування системи митного аудиту в Україні: монографія. Хмельницький: ПП Мельник А.А. 2014. 208 с.

18. Голинський Ю.О., Яцишин О.В. Управління митними платежами при здійсненні експортно- імпортних операцій та шляхи його покращення. *Young scientist*. 2018. № 10 (62). С. 753-756.

19. Гордованець О. Проблемні аспекти адміністрування митних платежів і напрями їх усунення. *Світ фінансів*. 2008. № 4 (17). с. 147-153.

20. Губа М. О. Фактори підвищення ефективності здійснення

державної митної справи в Україні. *Дослідження теоретичних аспектів та розробка системи оцінювання ефективності митних процедур* : тези доповідей науково-практичної заочної конференції (м. Хмельницький, 25 вересня 2014 р). Хмельницький : Державний науково-дослідний інститут митної справи. 2014. С. 80 - 81.

21. Гуцул І. А. Митна політика у фіскальному просторі України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Економіка і менеджмент. 2015. Вип. 10. С. 232-234. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2015_10_52.

22. Дегтярьова О.А. Контролінг - сучасна концепція управління підприємством. *Труди учених Одеського політехнічного університету*. 1998. №2 (6). URL: http://www.nbuv.gov.ua/articles/ospu/oru_98_2/5_21.htm.

23. Декрет Кабінету міністрів України «Про Єдиний митний тариф України» від 11.01.1993 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4-93/ed19930111>

24. Декрет Кабінету міністрів України «Про квотування і ліцензування експорту товарів (робіт, послуг)» від 12.01.1993 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/6-93/ed19930126>

25. Державна казначейська служба України. Офіційний. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu> (дата доступу: серпень 2020 р.).

26. Державна митниа служба України. Офіційний. URL: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri> (дата доступу: серпень 2020 р.)

27. ДКСУ: митні надходження в держбюджеті за 2019 рік були на 9,3% менші від плану. *Finbalance*. URL: <http://finbalance.com.ua/news/dksu-mitni-nadkhodzhennya-v-derzhbyudzhets-za-2019-rik-buli-na-93-menshi-vid-planu> (дата доступу: серпень 2020 р.).

28. Дорожня карта: реформа митної системи. URL:

http://ngoipr.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Dorozhnya-karta_reforma-mytnoyi-systemy.pdf (дата доступу: серпень 2020 р.).

29. Дорош М. М. Розвиток співпраці митних органів України з митними органами держав-учасниць Європейського Союзу. 2017. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/may/2456/vnulpurn20158136.pdf>.

30. Дук Н. М. Інновації і картографування митної діяльності: *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*. 2012. Вип. 16. С. 31-34.

31. Дуран М. М. значення митної політики в системі державного регулювання. 2009. URL: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2009/19_1/184_Duran_19_1.pdf.

32. Єгоров О. Б. Митна економіка (Україна-СОТ-ЄС): посібник. Одеса. 2005. с. 214;

33. Жадько К. С. Майорова І. М., Андрусенко Г. М. Митні інновації в сучасній поставці товарів за системою «точно в термін»: *Науковий погляд: економіка та управління*. 2016. № 2. С. 32-44.

34. За рік Енергетична митниця ДФС перерахувала до бюджету 111 мільярдів. Економічна правда (25 січня 2019 р.). URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/01/25/644677/> (дата звернення: вересень 2020 р.).

35. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з метою поліпшення стану платіжного балансу України у зв'язку зі світовою фінансовою кризою» від 04.02.2009 року.
URL:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/923-17/ed20090306>

36. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань митної справи» від 22.02.2000 року. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1480-14/ed20000321>

37. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів

України у зв'язку з прийняттям Митного кодексу України» від 13.03.2012 р.
№4496-VI

38. Звіт Державної фіскальної служби України за 2017 рік. URL:
<http://sfs.gov.ua/data/files/223549.PDF> (дата доступу: серпень 2020 р.).

39. Звіт Державної фіскальної служби України за 2018 рік. URL:
<http://sfs.gov.ua/data/files/240396.pdf> (дата доступу: серпень 2020 р.).

40. Звіт про виконання плану роботи Державної фіскальної служби
України за 2016 рік. URL: [http://sfs.gov.ua/
data/files/199244.pdf](http://sfs.gov.ua/data/files/199244.pdf) (дата
доступу:
серпень 2020 р.).

41. Иванов А. Г. Понятие администрирования налогов. *Финансовое
право*. 2005. № 9. С. 24-30.

42. ІвановС.В. Адміністративно-правовий механізм реалізації
державної митної політики в Україні: дис. - ступеня докт. юр. Наук: 12.00.07
«Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право».
Харків : Харківський національний університет внутрішніх справ. URL:
[http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5042/aref_Ivanov%2
0S%20V_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5042/aref_Ivanov%200S%20V_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

43. Калачова Г. Бюджет 2019 не виконується: що відбувається і чим
це загрожує. *Економічна правда* (27 листопада 2019 року). URL:
<https://www.epravda.com.ua/publications/2019/11/27/654165/> (дата доступу:
серпень 2020 р.).

44. Каленський М.І. Митний контроль у системі фінансового
контролю в Україні. *Вісник Академії митної служби України*. 2008. № 2. С. 3-
9.

45. Калінеску Т.В., Корецька-Гармаш В.О., Демидович В.В.
Адміністрування податків: навч. посіб. К : Центр учбової літератури. 2013. 290
с.

46. Кіянчук І.М. Система справляння митних платежів в Україні.
Наука й економіка. 2014. №1 (33). с. 29-34.

47. Коваль О.О. Поняття та система адміністрування податків та

зборів в Україні. *Наше право*. 2015. № 1. с. 159-164.

48. Конвенція про спрощення формальностей у торгівлі товарами
Документ 987_012. поточна редакція від 15.12.2006 р. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987_012

49. Конституція України : Закон від 28.06.1996 р. No254к/96-ВР/
Верховна Рада України. URL:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

50. Концепція щодо залучення компаній (радників) до реформування
митниць Державної фіскальної служби. Розпорядження КМУ від 11 лютого
2016 року № 267-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/248954123> (дата
звернення: серпень 2020 р.).

51. Костяна О. В. Проблеми ефективності адміністрування митних
платежів в Україні. *Бізнес Інформ*. 2019. № 10. С. 2013-219.

52. Крисоватий А.І. Теоретико-організаційні домінанти та практика
реалізації податкової політики в Україні. Тернопіль: Карт-бланш. 2005. 372 с.

53. Кунєв Ю. Д., Баязітов Л. Р. Визначення сутності та змісту
основного митно- правового поняття "митна політика". *Вісник Академії
митної служби України*. Серія: Право. 2013. №2. с. 7-18. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsup_2013_2_3.

54. Лютий І.О., Боринець С.Я, Боринець З.С., Варналій З.С. *Фінанси* :
підручник. Київ. 2017. 728 с.

55. Мазаракі А. А., Корольчук О. П., Мельник Т. М. та ін.
Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів : монографія.
К. : КНТЕУ, 2010. 717 с.

56. Мартинюк В. П. Митна система та економічна безпека держави:
теорія і методологія : монографія. Тернопіль: Астон. 2010. 256 с.

57. Мельник В. М. Домінанти податків і оподаткування та
забезпечення повноти їх дії: дис. - докт. ек. наук : 08.00.08 «Гроші, фінанси і
кредит». К. 2007. 444 с.

58. Коваль О.О. Поняття та система адміністрування податків та
зборів в Україні. *Наше право*. 2015. № 1. с. 159-164.

59. Конвенція про спрощення формальностей у торгівлі товарами
Документ 987_012. поточна редакція від 15.12.2006 р. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987_012

60. Конституція України : Закон від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР/
Верховна Рада України. URL:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

61. Концепція щодо залучення компаній (радників) до реформування
митниць Державної фіскальної служби. Розпорядження КМУ від 11 лютого
2016 року № 267-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/248954123> (дата
звернення: серпень 2020 р.).

62. Костяна О. В. Проблеми ефективності адміністрування митних
платежів в Україні. *Бізнес Інформ*. 2019. № 10. С. 2013-219.

63. Крисоватий А.І. Теоретико-організаційні домінанти та практика
реалізації податкової політики в Україні. Тернопіль: Карт-бланш. 2005. 372 с.

64. Кунєв Ю. Д., Баязітов Л. Р. Визначення сутності та змісту
основного митно- правового поняття "митна політика". *Вісник Академії
митної служби України*. Серія: Право. 2013. №2. с. 7-18. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsup_2013_2_3.

65. Лютий І.О., Боринець С.Я, Боринець З.С., Варналій З.С. *Фінанси* :
підручник. Київ. 2017. 728 с.

66. Мазаракі А. А., Корольчук О. П., Мельник Т. М. та ін.
Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів : монографія.
К. : КНТЕУ, 2010. 717 с.

67. Мартинюк В. П. Митна система та економічна безпека держави:
теорія і методологія : монографія. Тернопіль: Астон. 2010. 256 с.

68. Мельник В. М. Домінанти податків і оподаткування та
забезпечення повноти їх дії: дис. - докт. ек. наук : 08.00.08 «Гроші, фінанси і
кредит». К. 2007. 444 с.

69. Мельник В.М. Історичні аспекти виникнення та розвитку
інституту уповноваженого економічного оператора. Концептуалізація
інституту уповноважених економічних операторів: проблеми забезпечення

балансу безпеки та спрощення міжнародної торгівлі : монографія: за заг. ред. І.В. Несторишена та В.А. Туржанського. Ірпінь : Хмельницький: ФОП Стрихар А.М., 2017. С. 29-38.

70. Мельник В.М., Бережнюк І.Г., Балан І.В., Бережнюк І.І., Дорофеева Л.М. та ін. Інститут митної вартості імпортованих товарів в Україні: актуальні питання та вектори розвитку : монографія. Хмельницький: ФОП Стрихар А.М. 2017. 430 с.

71. Мельник В.М., Кошук Т.В. Податкова політика України в умовах імплементації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. *Фінанси України*. 2016. №7. С.7-25.

72. Мельник О.Г., Тодошук А.В., Муқан О.В. Перспективи покращення логістичного обслуговування у міжнародних пунктах пропуску для автомобільного сполучення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2012. № 748. С. 182-189.

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2012_748_29

73. Месеча І. АЕО в Україні: на шляху до встановлення партнерських відносин бізнесу і митниці. *Вісник "Офіційно про податки"*. №39 (1039) (19 жовтня 2019 р.).

74. Митний кодекс України. Кодекс від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. с. 374.

75. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур: Документ 995_643. Приєднання від 05.03.2011, підстава - 227-V. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643.

76. Міжнародні правила поставки. ІНКОТЕРМС. 2010. URL: <http://pact.com.ua/incoterms.html>

77. Мосякіна О. А. Митна політика та принципи її реалізації в Україні: Публічне управління та митне адміністрування. 2015. № 2. С. 207-211. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamcudu_2015_2_31.

78. Мочерний С.В. та ін. Економічна енциклопедія : у 3 т. К. 2002. Т.

2 С. 376.

79. Мужев О. О. Модель розвитку митної політики в Україні в контексті розвитку економічних процесів. *Причирноморські економічні студії*. Вип. 27. 2018. С. 167-172.

80. Мужев О.О. Закордонний досвід функціонування митних режимів та їх умови застосування: International Scientific Conference Corporate Governance: *Strategies, Processes, Technology: Conference Proceedings*, October 20th, 2017. Kaunas, Lithuania: Baltija Publishing. P.56-58.

81. Мужев О.О. Особливості комунікаційної політики митної служби в європейському союзі (на прикладі веб сайту фіскальної та митної служб ЄС). *Європейські перспективи сенсу життя* : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (11 травня 2018 р., м. Запоріжжя). Запоріжжя : КПУ. 2018. С. 166-168.

82. Найденко О.Є., Єніна А.О., Костяна О.В. Основні аспекти становлення та розвитку митної справи України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 23. С. 506-511.

83. Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Змін до Порядку повернення авансових платежів (передоплати) і помилково та/або надміру сплачених сум митних платежів” від 22.02.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0283-19#Text>

84. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку перерахування до державного бюджету митних та інших платежів, які вносяться до/або під час митного оформлення» від 01.11.2017 №898. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1429-17#Text>

85. Науменко В. П., Пашко П. В., Руссков В. А. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. К.: Знання. 2004. 403 с. Пашко П.В., Бережнюк І.Г., Гребельник О.П., Калетнік І.Г., Коновалов Ю.О. та ін. Митна політика та митна безпека: концептуальне визначення та шляхи забезпечення: Монографія. К.: Знання. 2012. 238 с.

86. Пелехатий А.О. Бюджетна політика у забезпеченні розвитку територій: концептуальні домінанти та напрями модернізації: монографія.

Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 386 с.

87. Пелехатий А.О. Інституційно-правове забезпечення формування та реалізації бюджетної політики розвитку територій України. *Світ фінансів*. 2020. №1 (62). С. 140-151.

88. Пелехатий А.О. Новітні інструменти реалізації бюджетної політики розвитку територій. *Бізнес інформ*. 2020. №4. С. 377-384.

89. Пелехатий А.О. Обґрунтування нової парадигми бюджетної політики розвитку територій в умовах реформування публічних фінансів в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. №7.

URL:

<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7191>

90. Перелік актів законодавства України та acquis Європейського Союзу у пріоритетних сферах адаптації, затвердженого ЗУ від 18 березня 2004 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1629%D0%B0-15>.

91. Петричко М.М. Теоретичні засади функціонування системи адміністрування в Україні. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2015. № 1 (36). с. 44-48.

92. Податковий кодекс України : 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page3>.

93. Положення про Державну митну службу України: Постанова від 6 березня 2019 р. № 227. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#n209>.

94. Полонський О. Ю. До історії митного оподаткування в Україні. *Фінанси України*. 2004. № 7. С. 144 - 148.

95. Приймаченко Д. В. Митна політика держави та її реалізація митними органами : монографія. Дніпропетровськ : Академія митної служби України. 2006. 332 с.

96. Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму „єдиного вікна” та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України : Закон від 6 вересня 2018 р. № 2530-VIII. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2530-19>

97. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо приведення транзитних процедур у відповідність з Конвенцією про єдиний режим транзиту та Конвенцією про спрощення формальностей у торгівлі товарами:

Проект Закону від 29.12.2016 р. № 5627. URL:

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60887

98. Про Державну митну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#n209> (повтор в п.96)

99. Про затвердження Державної програми розвитку внутрішнього виробництва: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2011 р. № 1130. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1130-2011-%D0%BF#Text>

100. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції інтегрованого управління кордонами: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.01.2011 № 2-р. <https://zakon.rada.gov.ua>.

101. Про імплементацію Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р // zakon.rada.gov.ua.

102. Про Кабінет Міністрів України. зовнішньоекономічну діяльність: Закон Верховної Ради України. від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

103. Про Національну митну службу України: Проект закону від 13.01.2016 № 3763. URL: <https://w1.c1.rada.gov.ua>.

104. Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи: Закон Верховної Ради України від 12 вересня 2019 року № 78-IX/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/78-IX#Text>

105. Про Стратегію сталого розвитку «Україна - 2020»:
Указ

Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015. URL: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

106. Про схвалення Експортної стратегії України (“дорожньої карти” стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1017-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-%D1%80>.

107. Прокіпчук Л.І. Досвід європейського союзу у питаннях адміністрування митних платежів: теоретичні основи та практичні рекомендації. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2019. №3 (81). С. 71 -76.

108. Прокіпчук Л.І. Контрабандні поставки товарів в Україні: обґрунтування проблеми та її вплив на справляння митних платежів. *Актуальні проблеми функціонування господарської системи України* : матер. XXVI Міжнар. наук. конференції студ., асп. та молод. учених (м. Львів, 17-18 травня 2019 р.). Львів: КД «Коло», 2019. С.121-122.

109. Прокіпчук Л.І. Система адміністрування митних платежів: теоретичні основи та інституційні засади розвитку. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр.* 2016. Вип. 6 (122). С. 116-120.

110. Прокіпчук Л.І. Теоретичні основи сутності поняття «адміністрування митних платежів». *Світ економічної науки*. Економічні наукові інтернет-конференції. Вип. 24. (м. Тернопіль, 25 червня 2020 р.). (0,12 д.а.). URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/3468/>.

111. Прокіпчук Л.І. Удосконалення митного оподаткування: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка та управління*. 2020. №1. С. 87-91.

112. Прокіпчук Л.І., Ярош М.В., Галамай Р.Я. Удосконалення акцизного оподаткування в Україні в умовах інтеграції до ЄС. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2019. №4 (82). С. 47-55.

113. Прокіпчук Л.І., Галамай Р.Я. Формування податкової системи в умовах децентралізації: досвід країн-членів Європейського Союзу. *Соціально-*

економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр. 2017. Вип. 6 (128). С. 132-134.

114. Проскура Е.П., Капустян Е.М. Методологічні засади податкового адміністрування. Актуальні проблеми економіки. 2012. № 10 (136). С. 195-201.

115. Проценко Т.О. Правове забезпечення адміністрування податків та митних платежів: монографія. Ірпінь: Нац. акад. ДПС України. 2006. 586 с.

116. Прус Н.В. Раціоналізація підбору методів планування трансформаційних та трансакційних витрат підприємства. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*. 2010. № 22 (1). URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Emp/2010_22_1/22Prus.htm.

117. Пунда О.О., Хома В.О., Молдован Е.С. Напрями адаптації українського митного законодавства до норм Європейського Союзу у частині захисту прав інтелектуальної власності. *Митна безпека*. 2015. №1. С. 114-119.

118. Раделицький Ю. О., Пелехатий А. О. Напрямки оптимізації податкових механізмів наповнення місцевих бюджетів України в умовах децентралізації. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2018. №12 (211). С. 117-125.

119. Реформа митниці. Міністерство фінансів України. Офіційний сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk/customs-reform> (дата доступу: серпень 2020 р.).

120. Ривак Н.О. Шляхи підвищення ефективності митної політики України. *Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць*. Львів: РВВ НЛТУ України. 2017. Вип. 21.3. С. 224-232.

121. Рішення про Основи митних законодавств держав - учасниць Співдружності Незалежних Держав: Документ 997_509. Підписання від 10.02.1995 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_509

122. Сабадаш В. В., Казбан А. Ю. Орієнтири національної митної політики в умовах торгово-економічної інтеграції. *Mechanism of Economic Regulation*. 2014. № 2. С. 123-133.

123. Сакір-Молочко Н.В. Принципи та завдання регіонального

економічного співробітництва. *Ефективна економіка*. 2013. №11.

URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2468>

124. Селіванов А. О. Адміністрування податків: нові проблеми в адміністративному та фінансовому праві України. *Право України*. 2002. № 2. С. 34-38.

125. Софіщенко І. Я., Руба М. О. Митна політика України в умовах розвитку відносин з Європейським Союзом. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. Серія : Економічні науки. 2016. №1. С. 165-171. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2016_1_22.

126. Ткачик Ф. П., Баран Р. Б. Сучасні орієнтири вдосконалення митного контролю в Україні. *Інноваційна економіка*. 2013. № 1. С. 67-72.

127. Тоцька Т.С. Державне регулювання митної вартості: автореф. дис. канд. наук з держ. упр.: 25.00.02; Гуманіт. ун-т “Запоріж. ін-т держ. та муніцип. упр.”. Запоріжжя. 2007. 20 с.

128. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Міжнародний документ від 27.06.2014 зі змінами та доповненнями від 30.11.2015 //zakon.rada.gov.ua.

129. Хомутенко, І.С. Луценко, Хомутенко А.В. Адміністрування податків, зборів, платежів: навч. посіб. Одеса: «Атлант». 2015. 314 с.

130. Чи потрібні Україні європейські правила транзиту товарів? / Євроінтеграційний Портал. URL: <https://eu-ua.org/analityka/chy-potribni-ukrayini-yevropeyski-pravyly-tranzytu-tovariv>

131. Шевченко А.В. Теоретичні аспекти планування податкових надходжень. *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право)*. 2010. № 2(49). с. 108-109.

132. Щодо повернення надмірно сплачених митних платежів після скасування судом рішення про коригування митної вартості товарів: лист державної фіскальної служби України №26593/7/99-99-19-01-01-17 від 04 серпня 2016 р. URL: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne->

zakonodavstvo/listi/69421.html (дата доступу: серпень 2020 р.).

133. Ярова Н.В. Вплив ПДВ на фінансово-господарську діяльність підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 5(95) 9. С. 230-236.

